

İçerikler - IV

31. 3000 yıl Mısır

32. 3 F / 3 A

33. Eflatun'daki noksanlık

34. yeryüzü / anne

35. Sinema sanatı / Sinema sanayi (?)

36. çok tehlikeli sarkaç deneyi

37. Feynman'ın önsözü

38. Beynin sağ - sol yarımküresi

39. kaza okları

40. intermezzo ara

Akbaba

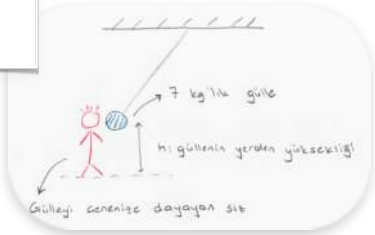
Asalet

Aristokrat

değişimi değişmeyen bir yasa

annenizin bağırsaklarını deşip, onu
kötürüm ederseniz
yani onu katlederseniz;
zengin
daha da zengin olacaksınız

deri sanayi
demir çubuk sanayi
otomobil sanayi
çorap sanayi
.
.
.
~~sinema sanayi~~

Adamı böyle **intermezzo** yaparlar,

ya da **intermezzo** oluruz,

ya da **intermezzo** olarak gösteriliriz.

3000 yıl Mısır

3000 yıl Mısır

Sanatın Öyküsü

Ernst H. Gombrich

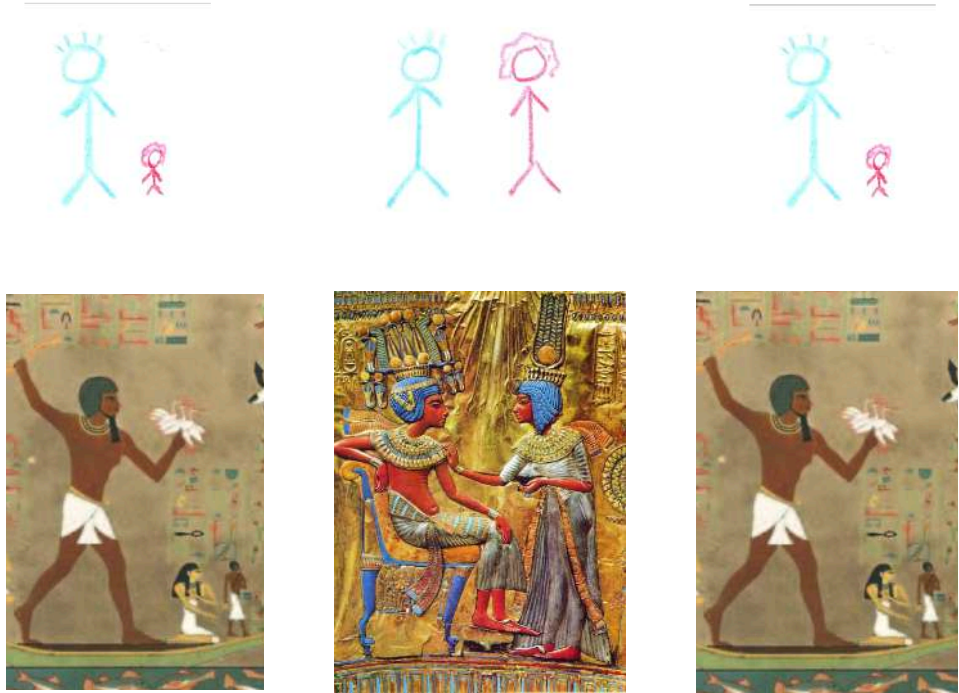
Türkiye'de Popüler Kültür

Ahmet Oktay

Entellektüel Tereddüt

Ahmet Oktay

Osman Hamdi Bey, Tutankhamun, Bizim Resmimiz, Çeşme Açık hava Tiyatrosu, Akrep Gibisin, Günter Grass, Cemil Meriç, gülmek

Ernst H. Gombrich'in Sanatın Öyküsü kitabında da olan resimlerin web'ten bulunmuş kopyalarından kısımlar (an altta bulunan üç resim)

Osman Hamdi Bey

~ M.S.1870

<https://www.ntv.com.tr> 'den

Tutankhamun

~ M.Ö.1330

<https://www.smithsonianmag.com> 'den

Bizim Resmimiz (1. Bölüm)

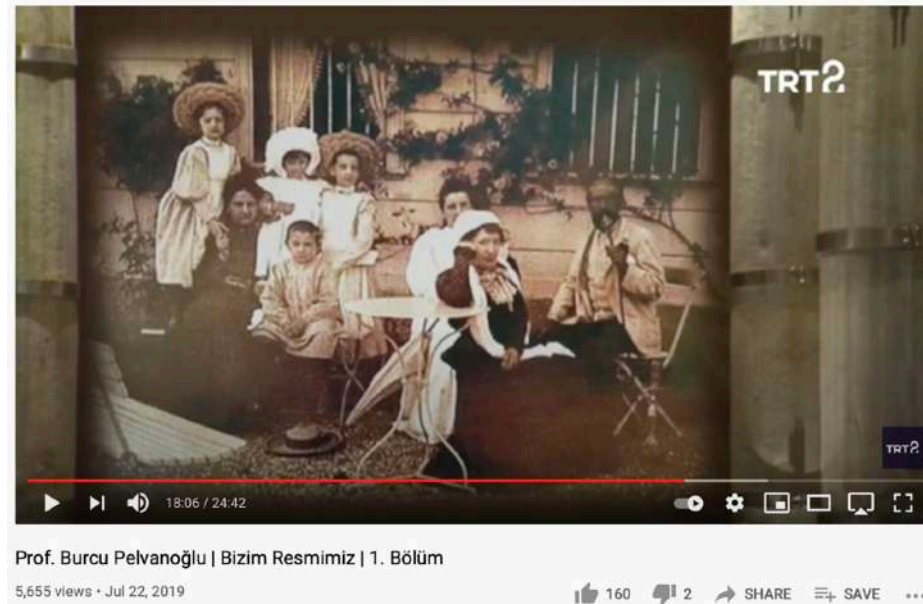
TRT 2' de yayınlanan bu programda **Osman Hamdi Bey**'in ailesi ile birlikte yer aldığı ilk sayfadaki fotoğraftan da bahsedilir.

O dönem için bu fotoğraf biraz şaşırtıcıdır.

Eşi önde ve merkezde; Osman Hamdi bey ve **herkes oldukça rahat bir duruş içinde**.

O yıllarda fotoğraf çektirmek ise, **kurgu** ile beraber, oldukça hazırlık gerektiren bir iş.

Rastgele çekilen, öyle **alalade bir an değil**.

<https://www.youtube.com/watch?v=hNkqMqajvOI>

Sanatın Öyküsü - Ernst H. Gombrich

“Ekhnaton'un yerini **Tutankhamon** aldı. Bu kralın mezarı, içindeki tüm gömüyle birlikte, 1922 yılında bulundu. Mezardan çıkan yapıtlardan bazıları, hala Aton dininin başlattığı yeni üslubun izlerini taşıyor. Özellikle kral tahtının arkalığı (resim 42) **kral ve kraliçeyi, bir karı-koca içtenliği içinde gösteriyor.** Kral, katı Mısır tutuculuğunu şaşkına uğratacak şekilde, Mısır standartlarına göre tembelce bir duruşla tahtında oturuyor. **Karısı ondan daha küçük değil artık.** Altın bir küre biçiminde betimlenen güneş tanrısı, yukardan uzattığı elleriyle onları kutsarken **kadın, elini kocasının omzuna zerafetle koyuyor.**” s.68

Tutankhamon ve karısı, M.Ö. 1330 dolayları Firavunun mezarında bulunan altın kaplama ve boyalı tahtadan ayrıntı; Mısır Müzesi, Kahire (69 nolu sayfada bulunan aynı eserin resim altı yazısı)

<https://www.smithsonianmag.com> 'den

Sanatın Öyküsü - Ernst H. Gombrich

“Mısır üslubu, her sanatçının gençlik çağından başlayarak öğrenmesi gereken, çok katı bir yasalar topluluğundan oluşuyordu. Oturan heykeller ellerini dizlerine koymak zorundaydılar. Erkeklerin tenleri, kadınlarınkinden daha koyu bir renkle boyanmalıydı. ^{s. 65}

Hiç kimse de ondan, değişik bir şey istemiyordu. Kimse ondan "özgün" olmasını beklemiyordu. Tam tersine, geçmişin hayran kalınan anıtlarına en iyi yaklaşmasını bilen kişi, olasılıkla, en iyi sanatçı sayılıyordu. Bu yüzden, Mısır sanatı üç bin yıldan uzun süren bir zaman içinde, çok az değişmiştir. ^{ss. 65,67}

Yalnızca bir kişi, Mısır üslubunun demir parmaklıklarını sarsmasını bildi. O da, Mısır'ın korkunç istilasından sonra kurulan ve "Yeni Krallık" diye anılan 18. sülalenin bir kralı oldu. IV. Amenofis adındaki bu kral, resmi dini benimsemiyordu. Eski geleneğin kutsadığı birçok alışkanlığı kaldırıp, halkının, böylesine çok ve garip şekilde betimlenen tanrılarına saygı göstermek istemedi. Onun için tek bir yüce tanrı vardı, o da Aton'du. Aton'a taptı ve onu, ucunda ödül veren elleri bulunan ışınlarını gönderen güneş biçiminde imgeleştirtti. Tanrının adından esinlenerek, kendisine de Ekhnaton adını taktı. ^{s. 67}

Ekhnaton'un yerini Tutankhamon aldı. Bu kralın mezarı, içindeki tüm gömüyle birlikte, 1922 yılında bulundu. Mezardan çıkan yapıtlardan bazıları, hala Aton dininin başlattığı yeni üslubun izlerini taşıyor. Özellikle kral tahtının arkalığı (resim 42) kral ve kraliçeyi, bir karı-koca içtenliği içinde gösteriyor. Kral, katı Mısır tutuculuğunu şaşkına uğratacak şekilde, Mısır standartlarına göre tembelce bir duruşla tahtında oturuyor. Karısı ondan daha küçük değil artık. Altın bir küre biçiminde betimlenen güneş tanrısı, yukardan uzattığı elleriyle onları kutsarken kadın, elini kocasının omzuna zerafetle koyuyor. ^{s. 68}

Ne var ki, Mısır sanatının bu açılımı uzun sürmedi. Daha Tutankhamon zamanında, eski inanışlar yeniden geçerlik kazanmaya başladı ve dış dünyaya açılan pencere yeniden kapandı. Mısır üslubu, o çağdan önce bin yıldan uzun bir süre varlığını nasıl sürdürmüştü, ondan sonra da bin yıl dan fazla sürdü ve herhalde Mısırlılar bu üslubun sonsuza dek süreceğine inanıyordu. ^{s. 68 >> ss. 65-68}

şema ile:

~ 3000 yıl kadar değişmeyen Mısır Sanatı

[Ekhnoton
Tutankhamon]

~ 1500 yıl

~ kısa bir süre

~ 1500 yıl

Eski Üslup

Yeni Üslup

Eski Üslup

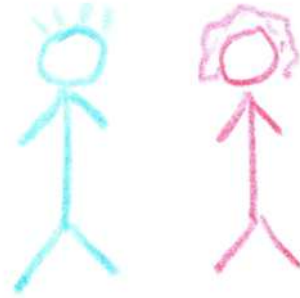
https://www.researchgate.net/publication/288307812_Hoopoes_and_Acacias_Decoding_an_Ancient_Egyptian_Funerary_Scene
<https://www.smithsonianmag.com/smart-news/archaeologists-could-close-tomb-king-tuts-wife-180967858/>

diğer bir şemayı da eklersek:

Eski Üslup

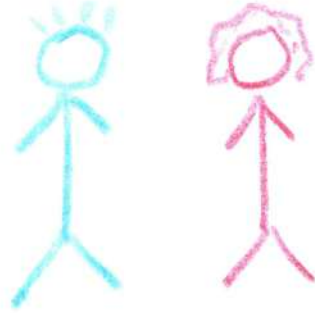

Yeni Üslup

Eski Üslup

Evrensel olan bir problem/sorun tanımı çoğunlukla verilemeyebilir. Yani biri için problem olan, diğeri için cazip bir hediye yani armağan olabilir.

Örneğin aracınızın şiddetli dolu sonrası hasar görmesi sizin için bir sıkıntıdır, bir **problem** (armağan)dir. Ama araç servisleri için bu durum, birkaç günde yıllık kazanca eşdeğer bir kar getirisi demektir ve gayet de güzel bir şeydir, hiç de problem değildir. Hatta tepside sunulmuş, kolay elde edilmiş bir **armağan** (problem)dir.

Paragrafın geri kalanı en son sayfadadır.

Besleme (~körü körüne destekleme)

Geçmişten akla gelen dört olay/durum

11 Ağustos 2018'de Çeşme Açık hava Tiyatrosu'nda Fazıl Say - Şarkılar adlı konser. Fazıl Say, Serenad Bağcan, Güvenç Dağüstün ve Ece Dağıstan; hepsi harikaydı.

Ancak **Fazıl Say'ın piyanoyu Ece Dağıstan'a bırakmasıyla** birden **seyirciler açık hava tiyatrosunu terketmeye başladı**. O sırada çalınan şarkılardan en manidar olanı da; Nazım Hikmet'in **Akrep Gibisin Kardeşim** adlı şiiri için düzenlenen eserdi.

"... dötünün kılı ..." diyen kadını **aşağılayan ve küçük gören anlayış**.

Radikal gazetesinde 2014 yılında **Günter Grass** ile yapılan "Kemalizm hem tarihe hem Atatürk'e haksızlık" adlı söyleşi.

<http://www.radikal.com.tr/yazarlar/cem-erciyes/kemalizm-hem-tarihe-hem-ataturke-haksizlik-993324/>

Cemil Meriç'in 'Dil-Kültür Konuşmaları' adlı yaklaşık 18 dakikalık videosu.

<https://www.youtube.com/watch?v=xUBXv63aMsA>

Akrep Gibisin - Nazım Hikmet Ran

“Akrep gibisin kardeşim,
korkak bir karanlık içindesin akrep gibi.
Serçe gibisin kardeşim,
serçenin telaşı içindesin.
Midye gibisin kardeşim,
midye gibi kapalı, rahat.
Ve sönmüş bir yanardağ ağzı gibi korkunçsun, kardeşim.
Bir değil,
beş değil,
yüz milyonlarlasın maalesef.
Koyun gibisin kardeşim,

gocuklu celep kaldırıncı sopasını
sürüye katılıverirsin hemen
ve âdeta mağrur, koşarsın salhaneye.
Dünyanın en tuhaf mahlukusun yani,
hani şu derya içre olup
deryayı bilmiyen balıktan da tuhaf.
Ve bu dünyada, bu zulüm
senin sayende.

Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeysek eğer
ve hâlâ şarabımızı vermek için üzüm gibi eziliyorsak
kabahat senin,
— demeğe de dilim varmıyor ama —
kabahatın çoğu senin, canım kardeşim!”

<https://www.goodreads.com'dan>

Güvenç Dağüstün & Ece Dağıstan - Akrep Gibisin (Nazım Hikmet)

88,320 views · Jan 2, 2018

825 15 SHARE SAVE ...

<https://www.youtube.com/watch?v=BnIXd2Nwu8s>

Kabahatin çoğu bizim canım kardeşim, hepimizin

Başımıza çok gelir. Eleştirdiğimiz, yargıladığımız kişilerin/olayların; aynılarını/benzerlerini yaşarken buluruz kendimizi. İnsanları cahil olmakla, birilerini ilah ilan etmekle suçlarken; biz de benzer şeyi yaparız. Konserde daha ünlü olan sanatçı sahneyi bırakırken; biz de İzmir marşıyla, pardon, Nazım Hikmet'in Akrep Gibisin adlı eseriyle salonu terk ederiz. Ece Dağıstan piyanoyu çalarken, Güvenç Dağüstün eseri seslendiriyor iken salondan ayrılırız. Daha ünlü olana sanatçı, Fazıl Say, sahneden ayrıldığı için, çıkardığımız bol gürültü ile birlikte, salonu terk ederiz.

Akrep Gibisin adlı eser ile birlikte salondan ayrılırız.

Halbuki işin uzmanları dışında, hepimizin, klasik müzikten veya piyanodan anladığı/anlamadığı şeylerin derecesi arasında uçurum da yoktur.

Yani kimi zaman problemler ummadığımız yerlerden besleniyor olabilir.

bilerek/bilmeyerek, isteyerek/istemeyerek ...

Sorunları çözdük bitcoin almaya gidiyoruz, pardon yanlış oldu gidiyoru**M**.

Entellektüel Tereddüt - Ahmet Oktay

“1980 sonrası Anavatan Partisi’nin ve sonraki koalisyon hükümetlerinin IMF ve Dünya Bankası güdümlü neo-liberal iktisat politikaları sayesinde Türkiye dünya kapitalizmine eklemlenme sürecine girmiş, ekonomik dengeleri bozulmuş, toplumun tümü depolitize edilmiş, sınır tanımaz **bireycilik** içselleştirilmiştir. Profesör Boratav, dönemi şöyle betimliyor. “1980’li yıllar, bir bütün olarak emek gelirlerinin safi hasıla içindeki paylarının gerilediği, artık kitlesinin paylaşımında ticari ve mali sermaye ile rantiyeye tabakaların sanayicilere göre, bilinçli politikaların da etkisiyle, çok daha avantajlı bir konuma getirildiği bir dönem olarak nitelenebilir. Böylece, bu yıllarda ekonominin gelişme doğrultusuna burjuvazinin yatırımcı öğeleri değil, aracı, tüketici ve parazitler öğeleri damgasını vurmuştur. Bu yıllar, burjuvazi içinde ‘**paramı altına mı, dövize mi, tahvile mi, hisse senedine mi yatırayım?**’ Sorusunun, ‘**hangi alana üretken yatırım yapayım?**’ sorusunun önüne geçtiği yıllar olma özelliği taşımaktadır.”¹ » ss. vii-viii

Türkiye'de Popüler Kültür - Ahmet Oktay

“Doğu/Batı sorunsalı bağlamında formüle edilen ve Ahmed Hamdi Tanpınar'ın "medeniyet değiştirmesi" olarak nitelediği olgunun toplumun çok derinlerine uzanan kökleri bulunduğunu söylemek gerekir. Sabri Esat Siyavuşgil de daha Cumhuriyet'in altıncı yılında, 1929'da "Ut" adlı şiirinde, kültürel kırılmayı sanatsal bir imge aracılığıyla dillendirir: "Ne Acem taksimi, ne Kürt peşrevi/O, şimdi bir mumun sönen alevi/Piyano sesiyle komşunun evi/Titretir telinde bir garip perde."

Ama yönetici sınıf ve kesimler, kendi ürettikleri resmi söylemin tümlüklü bir toplumsal meşruiyete sahip olmadığını, gizliden gizliye hep sorgulandığını düşünmek istememiş, bu söylemin yaptırım gücünün devletin ideolojik/politik aygıtlarınca ilelebet sağlanabileceğini varsaymışlardır. Dikkatler, ilk örnekleri Tanzimat ve İkinci Meşrutiyet dönemi yazarlarınca yetkinlikle betimlenmiş olan ve varlıklarını Cumhuriyet döneminin yönetici-bürokrat kadroları içinde de sürdüren züppe ile **Kemalizmin** cine qua non hasmı olarak korumlandırılan yobaz figürleri üzerinde gereğinden fazla yoğunlaştırılırken **ortalama dindar fark edilmemiş, onun manevi/dini yaşamı, devrim yasalarıyla baskılanarak yeraltına çekilmek zorunda bırakılmıştır.**

Ama, 1980'lerden itibaren egemen sınıf ve kesimlerin medyadan yansıyan hedonist, hatta libertin yaşamı törel bir çöküntüye yol açınca ve özellikle metropollerin dar gelirli üyeleri ve gecekondu sakinleri yoksulluklarının daha net biçimde farkına varınca, bastırılmış olan **bu kesimlerin de desteğini sağlamış** olarak geri dönmüştür. » ss. 83-84

Türkiye'de Popüler Kültür - Ahmet Oktay

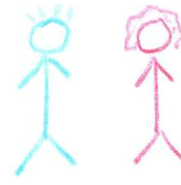
“Yasalarla desteklenen ve oturtulduğu varsayılan **Kemalizm Türkiye'nin bütüncül ideolojisiymiş gibi algılanmış**, ilk şaşkınlık çok partili yaşama geçiş yıllarında meydana gelen Atatürk heykellerinin kırılması ile yaşanmıştır. DP iktidarı hemen göstermelik Atatürk'ü koruma yasasını devreye sokmuş, ancak oy hazinesi olarak algılamaya başladığı en ılımlısından en aşırısına tüm dinci kesim ve eğilimlere ödün verme politikasını sürdürmekten de vazgeçmemiştir. Aslında **yapılması gereken, daha Atatürk'ün sağlığından itibaren dinsel ikonların yanı sıra Kemalist devrimci ikonların da geçersizleştirilmesi idi**. Ama dönemin reel koşulları inkılâp kadrolarının, ancak bugün görülmesi olanaklı duruma gelen bu gerçeği görmelerini engellemiştir.

Cumhuriyet yönetimi de **Kemalist ideologlar da hiçbir zaman "imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitle" yaratamamıştır**. İkinci Dünya Savaşı sonrasında dış ekonomik/politik koşulların da zorlamasıyla geçilen demokrasi ise egemen sınıfların isteklerini gerçekleştiren ve gerçek bir halk katılımını öngörmeyen biçimsel bir demokrasi olarak varlığını günümüze kadar korumuştur. Bu demokrasi, 12 Eylül darbesinden sonra ticari/sinai sermayeyi ikincilleştirerek sinai sermayenin de sahibi olan mali sermayenin koruyucusu olmuş ve kapitalist dünya sistemine bütünleşmeyi sağlamanın aracı haline gelmiştir.” ss. 84-85

Türkiye'de Popüler Kültür - Ahmet Oktay

“ (...) Özgürlük, artık toplumsal eşitliğe ve adalete ilişkin olarak değil piyasaya ilişkin bir kavram olarak konumlandırılıyor.

Aydın da bu kara delik tarafından çekiliyor. Piyasada bir mal o da. Gülümsüyor, kırıtıyor, o kanaldan bu kanala transfer ediyor, hiçbir törel ve kültürel aidiyet duygusu taşımıyor. Yalnız kendisiyle ilgili: Gövdesini, fiziğini, bilgisini rekabetçi pazara sokuyor: **Meta formundaki aydın/yazar**. Kuşkusuz, pazar sürecine eklemlenmesi koşuluyla toplumsal sorunlarla ilgileniyor. Rating sağlıyorsa çöp biriktirenlerle, çöplük patlamasında yaşamlarını yitirenlerle ilgileniyor, tarikat/ticaret ilişkilerine cesurca yanaşiyor. Ama köktendincilerin üniformalarıyla sokaklara döküldüğü günler mübarek Ramazan ayına denk geldiği için gazetelerin, televizyonların Ramazan sayfa ve köşelerinde boy göstermekte de beis görmüyor.” ss. 86-87

7 nolu sayfanın devamı

Evrensel olan bir problem/sorun tanımı çoğunlukla verilemeyebilir. Yani biri için problem olan, diğeri için cazip bir hediye yani armağan olabilir.

Örneğin aracınızın şiddetli dolu sonrası hasar görmesi sizin için bir sıkıntıdır, bir **problem** (armağan)dir. Ama araç servisleri için bu durum, birkaç günde yıllık kazanca eşdeğer bir kar getirisi demektir ve gayet de güzel bir şeydir, hiç de problem değildir. Hatta tepside sunulmuş, kolay elde edilmiş bir **armağan** (problem)dır.

Ama bu dünya üzerinde yaşamaya devam etmek istiyorsak; öncelikle doğayı korumaya yönelik bir bakış açısı ile, mümkün olduğunca ortak çıkarları da gözeterek tekrar konuya bakabiliriz. Belki zorunlu kapalı otopark uygulaması olabilir; araç servisleri için de çeşitli ayarlamalarla kazançlarının çok fazla düşmesine izin verilmeyebilir. ** En azından bir taraf için armağan olan şeyin, diğer taraf için problem olmasının önüne biraz geçilebilecek şeyler bulunabilir. Kimi zaman problemler ummadığımız yerlerden de besleniyor olabilir.

** Bu satırları yazarken akla Bertrand Russell'ın bazı kitapları geliyor; gülümsüyoruz. Daha fazla öneride bulunmuyoruz. Arada bir dünyayı kurtarıyor, işte hepimiz kadar. Ard arda, kitap sonuna doğru dozu artan ütöpik öneriler!? Pratikte çoğunlukla karşılığı olmuyor ya da olamıyor. Doz önemli bir şey. Hep söylenir; korku filmlerinde dozu arttırırsanız, tam tersi bir etki oluşur ve gülmeye başlarsınız. Beş dakikada bir aniden perde arkasından çıkan bıçaklı katil sizi artık korkutmaz, güldürür. Gülümsetmez, güldürür.

Biz de gülüyoruz.

Gülümseme güzelliklerle ve iyi şeylerle beraber; huzurlu, samimi, gerçek ortamlarda olur.

Şu an gülüyoruz.

3 F / 3 A

3 F / 3 A

Bir Dinazorun Anıları

Mîna Urgan

Dünya Yazın Tarihi

Antal Szerb

Fado, Fatima, Futbol, Akbaba, Asalet, Aristokrat

Buz Devri 2 filminden ekran görüntüsü

3 F / 3 A

Her aforizmaya karşı bir aforizma vardır derler.

Yoksa hiç kuşkuya düşmeden nasıl bu kadar kendimizden emin olabilirdik, daima.

3 F 'ye karşı **3 A** var

3 A 'ya karşı **3 F** var

.

.

.

3 A 'ya karşı 3 F var

3 F 'ye karşı 3 A var

3 A 'ya karşı 3 F var

3 F 'ye karşı 3 A var

Bir Dinazorun Anıları - Mîna Urgan

3 F

Fado

Fatima

Futbol

“Gelgelelim, on beş yaşından sonra futbolu bırakmak zorunda kaldım ve eski yosmalar yaşlanınca olağanüstü erdemli görünmeye özen gösterdikleri; artık aşiftelik edemediklerinden, kendilerinden genç kadınları aşifte olmakla suçladıkları gibi, ben de futbol oynayamayacak yaşa gelince, futbola düşman kesildim. Futbol merakını baltalamak için, elimden geleni yaptım. Portekiz’i yıllarca yöneten diktatör Salazar’ın, “**3F**” sayesinde ülkesinde egemenlik sağladığını ikide birde anlatıp durdum. Bu 3F’den birincisi **Fado** (Portekizlilerin bizimkinden kat kat daha güzel olan arabesk müziği), ikincisi **Fatima** yani din (çünkü 1917’de Fatima adlı bir köyde Meryem Ana üç küçük çocuğa sözde görünmüş ve orası bir hac yeri olmuştu), üçüncüsü de **Futbol**du. Futbola karşı tepkimi ikide birde dile getirerek, bu milletin futbola gösterdiği merakı siyasete gösterseydi, ülkenin birçok sorununun çözümleneceği konusunda nutuklar attım vb.” s. 143

Kalın olarak yazılan futbol kelimesinin ilk harfi, paralellik olması için büyük harf ile yazılmıştır.

Urgan, M., 1999 (ilk basım 1998), *Bir Dinazorun Anıları*, 47. Baskı, Yapı Kredi Yayınları

Buz Devri 2 (Ice Age 2)(2006 - Carlos Saldanha)

imdb puanı: 6.8/10

Filmdeki 13:01 - 14:01 dakikaları arasındaki diyalog

Lone Gunslinger: Flood's real alright. And it's coming fast! Look around. You're in a bowl.

[The animals murmur worriedly among themselves]

Female Deer: What are we going to do?!

Lone Gunslinger: Unless, you can make it to the end of the valley. There's a boat. It can save you.

Male Start: I don't see anything.

Lone Gunslinger: But, y'all better hurry. Grounds melting, walls tumbling, rocks crumbling. Survive that, and you'll be racing the water. Cause in three days time, it's gonna hit the geyser fields. BOOM!

Animals: (scream)

[A female beaver faints]

Lone Gunslinger: There is some good news though. The more of you die, the better I eat.

Animals: (gasp)

[The female beaver faints again]

Lone Gunslinger: I didn't say it was good news for you.

[The Gunslinger flies away]

Sid: Ooh, he must've been a real pleasure to have in class.

Akbaba: Doğru, sel gelecek hem de hızla gelecek bakın etrafınıza burası bir çukur, çukur ağzına kadar dolacak hiç bir yere kaçamayacaksınız

Geyik: Ne yapacağız peki

Akbaba: Ama eğer vadinin sonuna gidebilerseniz orada bir tekne var sizi kurtarabilir

Karıncayiyen: Ben öyle bir şey görmüyorum

Akbaba: Ancak acele etseniz iyi olur her yer eriyor duvarlar yıkılıyor kayalar yuvarlanıyor. Bunlardan yırtsanız bile sel ile yarışacaksınız. Çünkü üç gün sonra sel gayzer bölgesine ulaşacak, bom!

Ama iyi haberlerim de var ne kadarınız ölürse ben o kadar doyacağım.

İyi haberlerin sizin için olduğunu söylemedim zaten

Sid: Tipinden **Asalet** akıyor, baksanıza

Buz Devri 2 (Ice Age 2)(2006 - Carlos Saldanha)

3 A

Akbaba

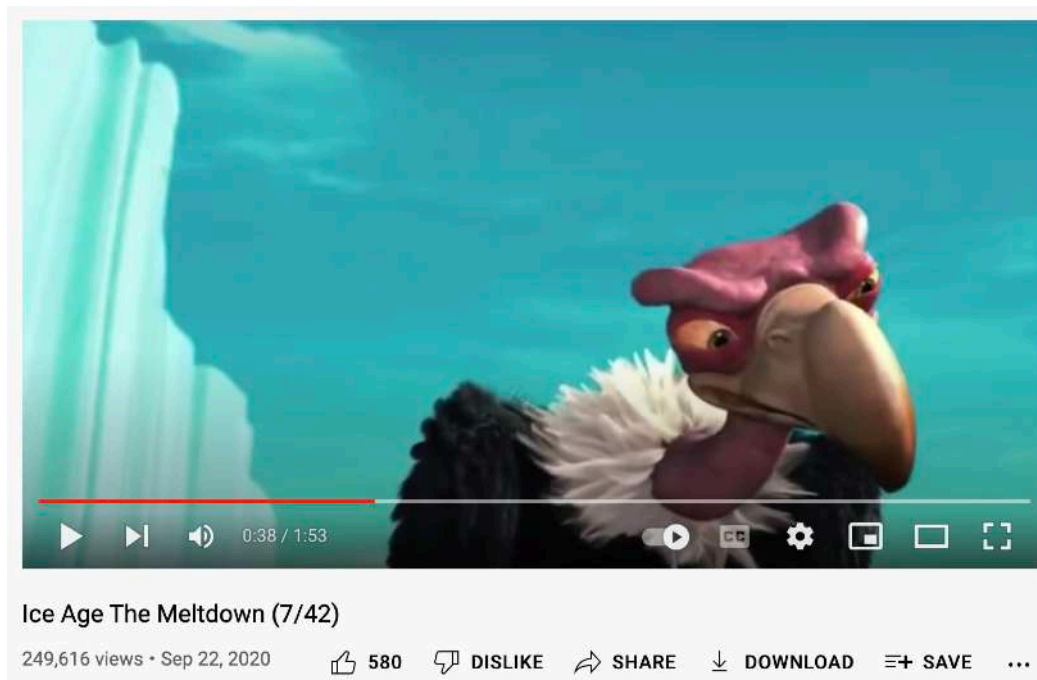
İlgili diyalogdaki leşle beslenen hayvan: akbaba

Sid: Tipinden **Asalet** akıyor, baksanıza

Sid karakterinin akbaba için kullandığı ifadeden: asalet

Aristokrat

Asalet kelimesinin akla getirdiği sınıf: aristokrat

Ice Age The Meltdown (7/42)

249,616 views · Sep 22, 2020

580

DISLIKE

SHARE

DOWNLOAD

SAVE

...

<https://www.youtube.com/watch?v=U1oeT6nwpO8>

Dünya Yazın Tarihi - Antal Szerb

3 F / 3 A

“Büyük Cato (234-149) genç Ennius’u Roma’ya getirdiği için, hiç kuşkusuz, pişman olmuştur. Yunan kültürünün benimsenmesi kolaylıkla, savaş olmaksızın gerçekleşmemiştir. En farklı olanlar, “iyi topluluk”, yani Scipioların çevresi kayıtsız koşulsuzca Yunan’dan yanaydı. Siyasal ve toplumsal muhalifleri ise Yunanlılardan nefret ediyorlardı; bunlar arasında Cato en belirgin kişidir. Yunan düşüncesine karşı gericilerin üst düzeydeki yeniye karşı sıralayageldikleri tüm gerekçeleri sıralıyordu: Ahlaksızlık, dinsizlik, ulusal olmayış, sağlıksız gevşemişlik suçlamalarıydı bunlar. **Gericilerin silah deposu binyıllar boyunca hiç değişmemiştir.**” s. 77

3 F / 3 A

Sanki **Aristokrat** ların da silah deposu binyıllar boyunca hiç değişmemiş

Cooperation

Collobration

Manipulation

Yeterli cooperation, collobration ve manipulation ile herkes aristokrat olabilir; bu yöntemle istanbullular, kayserililer, etiopyalılar, diyarbakırlılar, artvinliler, uşaklılar bile

bir nümero

olabilir.

3 F / 3 A

Fado

Akbaba

Fatima

Asalet

Futbol

Aristokrat

Eflatun'daki noksanlık

Eflatun'daki noksanlık

Felsefenin Öyküsü

Will Durant

Açık Toplum ve Düşmanları

Karl Popper

değişimi değiştirmeyen yasa

Eflatun'daki noksanlık

dünyayı, değişimi değiştirmeyen bir yasanın yönettiği görüşüne yapışmak

Eflatun'daki noksanlık

Felsefenin Öyküsü - Will Durant

dünyayı, değişimi değişmeyen bir yasanın yönettiği görüşüne yapışmak

Açık Toplum ve Düşmanları - Karl Popper

Felsefenin Öyküsü - Will Durant

Eflatun = Platon

“Eflatun’da noksan olan şey belki de, Harakleitos’un akış ve **değişiklik kavramıdır**. Eflatun, bu dünyanın hareket eden görüntüsünü tespit edip cansız bir tablo hâline getirme eğiliminde. Her çekingен filozof gibi, o da kayıtsız şartsız düzene tutkun. Birey değerini bütünüyle ihmal eden Atina’nın demokratik karışıklığı, onu korkutmuştur. Bir böcek bilimcisinin sinekleri sınıflandırması gibi, o da insanları sınıflara ayırvermektedir. Devlet statiktir; buluşlara düşmanca, değişikliklere kıskançça karşı koyan, katı ekselik, ihtiyarlarla yönetilen geri kafalı bir toplum olup çıkabilir. **Sanata yer vermeyen bir bilim gibi; bilimsel zihnin tutkun olduğu düzeni övüyor, ama sanatın ruhu olan özgürlüğü boşluyor.** Güzelliğin adına tapıyor, ama güzelliği yaratacak ya da gösterecek kişileri, yani sanatçıları sürüyor. **Bu İdeal Devlet değil, olsa olsa bir tür Sparta ya da Prusya örneğidir.**” s. 64

Açık Toplum ve Düşmanları - Karl Popper

Eflatun = Platon

“Bu inançta, ilk bakışta tarihsiciliğin değişim üstündeki abartmalı ısrarıyla çelişkili görünmekle birlikte; bütün değilse, çoğu tarihsicilerin karakteristiği olan bir tavırla karşılaşırız. Bu tavrı, belki, tarihsiciliğin değişim üstünde fazla ısrar etmesini, değişim fikrine karşı bilinç dışı bir direnmeyi bastırma çabasının bir emaresi diye yorumlamakla açıklayabiliriz. Bu, bugün bile birçok tarihsiciyi, yapacakları işitilmemiş ifşaatın yeniliğini ısrarla belirtmeye götüren duygusal gerilimi de izah edebilir. Bu gibi yorumlar, bu tarihsicilerin değişimden korktuklarının ve değişim fikrini ciddi bir iç mücadele geçirmeden kabul edemediklerinin mümkün olduğunu düşündürmektedir. Çoğucası, sanki durulmuş bir dünyayı yitirmenin üzüntüsünü, **değişimi değişmeyen bir yasanın yönettiği görüşüne yapışarak dindiriyorlarmış gibidir.** (Parmenides’te ve Platon’da, içinde yaşadığımız dünyanın bir hayal olduğu ve değişmeyen daha gerçek bir dünya bulunduğu teorisini bile göreceğiz.)” s. 15

tarihsicilik = tarihselcilik = historicism

yeryüzü / anne

yeryüzü / anne

Batı Düşüncesinde Dönüm Noktası

Fritjof Capra

Sanata Giriş

Selçuk Mülayim

Dionisos ve Anadolu Köylüsü

Metin And

Prometheus: İnsan Varoluşunun

Arketip İmgesi

Carl Kerényi

doğanın işletilmesi ve sömürülmesi

annenizin bağırsaklarını deşip, onu

kötürüm ederseniz

yani onu katlederseniz;

zengin

daha da zengin olacaksınız

Fritjof Capra'ın Batı Düşüncesinde Dönüm Noktası kitabındaki benzer ifadelerin de kullanıldığı bir anlatım

Batı Düşüncesinde Dönüm Noktası - Fritjof Capra - 1

Canlı bir organizma ve besleyip büyüten tarzındaki yeryüzü imgesi [eskiden] insanların eylemlerini sınırlayan kültürel bir kısıtlama olarak iş görmüştü. Bir insan, nasıl seve seve **anne**sini katletmez, altın çıkarmak için onun bağırsaklarını deşmez ya da onun bedenini kötürüm etmezse... canlı ve duygulu bir halde tasavvur edilen **yeryüzü**ne karşı da tahrip edici eylemler icra etmek insanın ahlaki davranışının bir ihlali olarak görülürdü. (17)

Batı Düşüncesinde Dönüm Noktası - Fritjof Capra - 2

“Organizmadan makinaya doğru doğa tasarımında vuku bulan çarpıcı değişim, insanların doğal çevre hakkındaki tavırları üzerinde güçlü bir etki yaptı. **Ortaçağların organik dünya görüşü ekolojik davranışa yol açan bir değer sistemini kapsıyordu.** Carolyn Merchant’ın bu durumu şu sözlerle dile getirir.

Canlı bir organizma ve besleyip büyüten tarzındaki yeryüzü imgesi [eskiden] insanların eylemlerini sınırlayan kültürel bir kısıtlama olarak iş görmüştü. Bir insan, nasıl seve seve **annesini** katletmez, altın çıkarmak için onun bağırsaklarını deşmez ya da onun bedenini kötürüm etmezse... canlı ve duygulu bir halde tasavvur edilen **yeryüzüne** karşı da tahrip edici eylemler icra etmek insanın ahlaki davranışının bir ihlali olarak görülürdü. (17)

Bu kültürel kısıtlamalar bilimden peydahlanan mekanizasyon (makinalaşma) sayesinde ortadan silindi. Mekanik bir sistem tarzındaki Kartezyen evren anlayışı, **Batı kültürünün ayırıcı niteliği haline gelen doğanın işletilmesi ve sömürülmesi için ‘bilimsel’ bir cevaz temin etti.** Gerçekte Descartes’in kendisi, bilimin amacını doğaya egemen olmak ve onu kontrolü altına almak olarak koyan Bacon’un fikrini paylaşıyordu; Bacon ise bilimsel bilginin ‘bizi doğanın efendileri ve malikleri yapmak’ (18) amacıyla kullanılabileceğini iddia ediyordu.” ss. 61-62

cevaz : izin, müsaade

Bu kitabın yazarı Fritjof Capra hakkındaki kısa bir alıntıyı son sayfada okuyabilirsiniz.

Capra, F., 1992 (ilk basım 1982), *Batı Düşüncesinde Dönüm Noktası*, 2. Baskı, İnsan Yayınları, Çev. Mustafa Armağan

Sanata Giriş - Selçuk Mülayim

“İnsanla toprak arasındaki özdeşlik herşeyden önce bereket büyüü ve ana tanrıça kültü çerçevesinde yorumlanır. İlkel insandan günümüze kadar **toprak, dişi olarak düşünölmüştür**. İnsanoğlunun topraktan doğduğu veya geldiği inancı yaygın ve evrensel bir inançtır. Bazı kayaların kadına bebek verdiğine inanılır. Bu anlamda, annenin rolü babaya göre daha önde gelir. Fransızca'daki “kral kraliçenin oğludur” veya Latincedeki “Mater semper certa, pater incertus” dikkat çekici özdeyişlerdir. Romalılar babası bilinmeyen çocuklara “terra filius” (toprağın çocuğu), bugünkü Romanyalılar ise “çiçeklerin çocuğu” derler. **Toprağın ana olarak kabul edilmesi** fikrini modern Batı dillerinde de (Mother eart, Mutter Erde) görüyoruz.” s. 108

Dionisos ve Anadolu Köylüsü - Metin And

“Sabanın burada ilkel insanlardan bugüne gelişimi üzerinde de durmak gerekir. Ekip biçmek ilk başlarda ağır, güç isteyen bir iş olunca bunu toplumun erkekleri üzerine aldı. Sabanın yeri yarıp, yarığın da tohumları içine almaya hazır olması, sabana erkeklik aygıtı anlamını verdi. **Toprak** da **Ana** toprağın rahmiydi, onun alanıydı, onun düzenini bozmak tehlikeli bir işti, onu yatıştırmak için adaklar verilir, törenler düzenlenirdi.” s. 73

Prometheus: İnsan Varoluşunun Arketip İmgesi - Carl Kerenyi

“Dünyayı yeni bir kargaşadan kurtarmaya çalışan barışçıl ruhlu Baba Okeanos’un ortaya çıkması, Prometheus’un sırrını daha fazla ifşa etmesini engeller. Fakat en azından oldukça insanca bir şekilde parlak bir umuda dönüştürdüğü bu tuhaf, **esrarengiz bilginin kaynağını** belirtmiştir. **Ana**.

Oxyrhynchus fragmanında Titanların annesi *Ga Matter* “**Toprak Ana**” olarak geçer. Prometheus buna başka bir isimle daha seslenir; Chthon (207), ilk büyük Titanların anası. Themis (211)’ten kendi annesi olarak bahseden ve diğer birçok yönü ile birlikte büyük annelik tanrısının birliğini vurgulamaya çalışır gibi sanki, (...) bir sonraki mısranın:

Şekli bir, ismi bir çok olan **Yeryüzü** (Toprak)¹

» ss. 108-109

İçeriğin asıl kitabının yazarı hakkında

Seyyar - Engin Geçtan

“M. Kemaloğlu: Kuantum fiziği üzerine kitaplar yazan **Fritzhof Capra***’nın Amerika’da bir **şifa merkezi açmasını** nasıl karşıladınız?

Yıllar önce Capra’nın dilimize de çevrilen *Fiziğin Taosu* adlı kitabı benim için yeni tanışmaya başladığım kuantum fiziğine açılan pencerelerden biriydi. O kitaptan birkaç yıl sonra dilimize de çevrilen ve adını hatırlayamadığım bir başka kitabıyla karşılaştım, hemen okumaya başladım. Şaşırdım, çünkü karşımda Shirley McLaine’i çağrıştıran biri vardı. **Modern fiziğin spritüalizme yakınlaştığı yerler var, ama bir fizikçinin böyle bir dönüşümden geçmesini beklememiştim.** Sonradan Capra’nın başka kitabını okumadım, şifa merkezi açtığını şimdi senden duydum ve bu kez şaşırmadım. Herkesin yolculuğu farklı bir yol izliyor.” ss. 66-67

* Fritjof Capra

Bu içeriğin ilk hali Temmuz-2021’de hazırlanmıştı. Az bir zaman sonra *Seyyar* kitabında bu sayfayı okuyunca ben de şaşırdım. Ayrıntılarını bilmesek de, bu şifa merkezi konusunun Fritjof Capra’nın yazdıklarının önemini ve değerini azalttığını zannetmiyorum. Zaman zaman hepimiz saçma/tutarsız/u-dönüşü şeyler yapabiliriz. Ya da başkasına göre saçma/tutarsız/u-dönüşü yaptığımız şeyler olabilir. Bu yazarın üç kitabını okudum/okuyorum. Belki fazla popüler olan, çok daha sonra yazılmış kitaplarına rastlamadım. *The Tao of Physics* kitabı gayet güzel. Her dediğini kabul etmekte zorunda değiliz ama fizikçilerin dahi yazdıklarının hepsinin uydurma olduğunu söylemesi zor olabilir; ki uzak doğu inançları bir tarafa bu kitapta tasavvuf fikrine yakın şeylere bile rastlayabilirsiniz.

Sinema sanatı / Sinema sanayi (?)

Sinema sanatı / Sinema sanayi (?)

Sinema Tarihi
Zahir Güvemli

Sanata Giriş
Selçuk Mülayim

Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi
Rekin Teksoy

Music and the Mind
Anthony Storr

Yıkanmak istemeyen çocuklar olalım
Ünsal Oskay

eşsiz ve benzersiz, tekrarlanamayan, paleolitik dönemde sinema, av-
avcı, kitap uygarlığı

Sinema sanatı

deri sanayi
demir çubuk sanayi
otomobil sanayi
çorap sanayi

•
•
•

~~sinema sanayi~~

~~sinema fabrikası~~

Sinema Tarihi - Zahir Güvemli

“Louis Lumière, on kadar film çeken ve oynatan usta yetiştirerek bunları çeşitli memleketlere yolladı. Bugün “Cinéma, Ciné, Kino” gibi kelimelerin türediği sinematograf adını dünyaya duyurdu. İngiltere kralı, Avusturya kral ailesi, Çar bu yeni âleti görmek istediler. Kısa zamanda sinematograf, Amerika’da da başarı kazandı. Bu işe **sermaye** yatıranlar çoğaldı. Fransa’da Méliès, Gaumont, Pathé gibi ötedenberi bu işle uğraşanlar, yeni icadı benimsediler. 1896 yılı sonundan itibaren, sinematograf makinesi, lâboratuvarlarda denenen bir âlet olmaktan çıkarak **ticaret âleminin malı** haline girdi, önce **sinema makinesi sanayii** kuruldu, ardından **sinema sanayii** dediğimiz, asıl sanat gelişti.” s. 10

“**İlk filmi**, aşağı yukarı bir reklâm filmi denilebilecek olan “**Fabrikadan dağılış**”, Fransa’da fotoğraf sanayii üzerine bir konferanstan sonra halka gösterildi. Bu filmde ilkin bisikletli işçiler, bol etekli, tüylü şapkalı işçi kızlar fabrikalardan çıkıyor, onların peşinden iki atlı bir kupa arabasına binerek patronlar geçiyor, en sonunda da kapıcı, kapıları örtüyordu. Lyon’lu bu iş adamı, iş hayatından başka sahneler de çekti.” s. 14

Louis
Lumière

ilk filmin **mal** üreten bir **fabrika** ile ilgili olması da ilginç bir rastlantı

Sanata Giriş - Selçuk Mülayim - 1

“Endüstrileşmekte olan bir çağın insanları olarak, birbirinden ayrılmakta olan iki sanat grubunu belirlemekte yarar var. Bu günkü anlayışa göre, güzel sanatlarla endüstriyel sanatlar adı verilen ikinci bir grubu ayırma eğilimi vardır. Her iki alanın başlıca farkı "güzel" kavramında belirlemekle birlikte, endüstriyel üretimin bütünüyle çirkin olduğu sonucunu çıkarmak da yanlıştır.

Teknik bir süreç sonunda ortaya çıkan ve **yüzlerce benzeriyle birlikte üretilen eşyalara sanat eseri diyemiyoruz. Sanat eseri; ürün veya üretim değildir.** Çünkü üretim-tüketim bağlamında ele alınan şeyin tüketilmesi de sözkonusudur. Mal veya meta gibi, sanat eserinin de bir piyasası olmakla birlikte, satış endişesi sanat eserinde o kadar önemli değildir. El değiştirirse bile, sanat eseri biçim değiştirmez. Şeker, deri, bez vb. maddelerin alım satımın da kullanılan ölçüleri sanat eserinde kullanmak, yaratıcılığı basite indirgemek ve bir pazarlama olayı içinde görmek anlamına gelir. Daktilo makinesi, ayakkabı, otomobil, şemsiye gibi eşyalara günlük kullanım eşyaları adını veriyor, bu tür eşyaları üreten sanatlara "endüstriyel sanatlar" diyoruz.” ss. 20,22

Sanata Giriş - Selçuk Mülayim - 2

“Güzel sanatlar dışında kalan kunduracılık, duvarcılık, marangozluk vb. meslek dalları için bugün "zanaatkarlık" terimini kullanmaktayız. Fransızca ve İngilizce'de bu tür işleri yapanlara "artist" değil; "artisan" denmektedir. Küçük çaptaki atölyelerde, ustadan çırağa öğretilerek kazanılan bu beceri, daha geniş çapta, **fabrikalarda tekrarlandığı zaman ortaya endüstri olgusu çıkmaktadır.** Endüstriyel sanatlarla güzel sanatlar arasındaki ilişkileri şöylece sıralayabiliriz:

1. Endüstriyel sanatlarda, genellikle ilk yaratılan örnek (prototip) bir tasarımcı elinden çıktığı için sanat eseri kategorisine girebilir. Ancak zanaatkarca bir üretim, genel olarak yüksek bir yetenek gerektirmez. Yaratma yerine, öğrenme yoluyla elde edilip, tekrarlama yoluyla geliştirilen bir teknik ve el becerisi yeterlidir. Bu anlamda tekniğin rolü büyüktür. **Sanat eseri her zaman tek, eşsiz ve benzersiz (unique) dir.** Kopye edilebilir ama asla **tekrarlanamaz.**” s. 22

Sanata Giriş - Selçuk Mülayim - 3

“Günümüzde, sanatı artık geniş kitleler konuşuyor. Doğrudan ve yüklü kazançlar getirmeyen bu olgunun böylesine güncellik kazanması ve tartışılması sebepsiz değildir. Bugünün insanı aşırı gelişen teknolojinin sunduğu görsel nimetlerden genişçe yararlanmakta, çevresinde oluşan sanat aktivitesine tanık olmaktadır. Duvarlardaki gözcü afişlerden serüven filmlerine, ustaca çekilmiş fotoğraflardan nefis baskılı kitaplara kadar her alanda sanatla içiçe yaşıyoruz. Günümüzde açılan resim sergilerinin sayısı daha önceki dönemlerin toplam sergisi sayısından fazladır. Sanatın bu etkinliğini kavrayan pek çok çevre; **reklam şirketleri, partiler ve dernekler sanatı bir araç olarak kullanmaktadır**. Bütün bu koşullar göz önüne alındığında, günümüzde sanat eğitimi ve tarihçesine karşı duyulan ilginin nedeni de anlaşılmaktadır. (...)

Bir düğmeye basit bir dokunuşla, zaman ve mekanı birkaç yüzyıl kısaltabilecek güce erişen insan düşüncesi, yepyeni ve şiddetli korkuları da beraberinde getirdi. **Bilim, endüstri, teknik, politika ve din alanlarında olagelen, birbirine bağlı ve sürükleyici gelişmeler, toplumlara özgürlük getirdiği kadar huzursuzlukları da arttırdı.** Özellikle 1945 sonrası, insanların gökyüzüne tırmanışları, yeryüzündeki büyük sermaye hareketleri, insana yakışmayacak katliamlar, endüstriyel ve teknik gelişmeler, şiddetli ve yıpratıcı korkuları da beraberinde getirdi. Bütün bunlar bugünkü insanın sanata bakış tarzını da biçimlendiren gelişmelerdir.

Bu kitap 1989'da yazılmış!

Öyle görünüyor ki, insanlık tarihinin hiçbir zaman karşılaşmadığı bir hız ve yenilikler çağını yaşıyoruz. **Bu çağda, birkaç yüzyıl adeta birkaç yıl içine sıkıştırılmış gibidir.** 20. yüzyılın sonuna gelmiş, endüstrileşmeyi çılgınlık düzeyine çıkarmış, tüyler ürpertici deney ve yaşantılardan nasibini almamış bir kuşağın mensubu olarak, sanatı, insan toplumunun en duyarlıklı dokusu olarak tekrar öne sürmekten başka çözüm bulamıyoruz. Bütün yozlaşmalara rağmen, **müzik, resim, edebiyat ve sinema olmasa**, herhalde endüstrileşmekte olan çağdaş şehir kültürü içinde **boğulup kalırız.**” ss. 11-12

Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi - Rekin Teksoy

Her şey çok masumca başlamıştı! İlk film denemeleri, sekiz ayaklı çizilen hayvanlar.

“Çevresini gözlemleyen ilk insan, çok geçmeden, gördüklerini içinde yaşadığı mağaranın duvarlarına çizmeye başladı. Kuzey İspanya'nın Santander ilindeki Altamira Mağarası'nda 1879'da **paleolitik dönem**den kalma renkli duvar resimleri ortaya çıkarıldı. Resimler **başta bizon olmak üzere at, geyik ve yaban domuzu resimleriydi**. Fransa'nın Dordogne bölgesinde Montignac'ın iki kilometre güneyindeki Lascaux Mağarası'nın duvarlarında da, **paleolitik dönem duvar resimleri** vardır. Genellikle tek renkli (siyah, sarı ya da kırmızı) olan resimlerin konusu yine hayvanlardır. Bu resimlerin bir özelliği de, **hayvanların kimi kez dört yerine sekiz ayaklı olarak çizilmiş olmalarıdır**. Böylece hayvanın yerinde durmadığı, yürüdüğü, **"hareket ettiği"** belirtilmek istenmiştir. **Bu resimler hem canlandırma sinemasının hem de çizgi romanın uygarlık tarihindeki ilk tohumu** sayılabilir.” s. 15

paleolitik dönem = eski taş çağı = paleolithic period
~ 2 milyon yıl önce başlayıp 12.000 yıl önce son bulmuş dönem

Music and the Mind - Anthony Storr

“When biologists consider complex human activities such as the arts, they tend to assume that their compelling qualities are derivations of basic drives. If any given activity can be seen to aid survival or facilitate adaptation to the environment, or to be derived from behaviour which does so, it ‘makes sense’ in biological terms. For example, the art of painting may originate from the human need to comprehend the external world through vision; an achievement which makes it possible to act upon the environment or influence it in ways which promote survival. The **Palaeolithic** artists who drew and painted animals on the walls of their caves were using their artistic skills for practical reasons. Drawing is a form of abstraction which may be compared with the formation of verbal concepts. It enables the draughtsman to study an object in its absence; to experiment with various images of it, and thus, at least in phantasy, to exert power over it. These artists were magicians, who painted and drew animals in order to exercise magical charms upon them. By capturing the image of the **animal**, early humans probably felt that they could partially control **it**. Since the act of drawing sharpens the perceptions of the artist by making him pay detailed attention to the forms he is trying to depict, the Palaeolithic painter did in reality learn **to know his prey more accurately, and therefore increased his chances of being successful in the hunt**. The art historian Herbert Read wrote:

Far from being an expenditure of surplus energy, as earlier theories have supposed, art, at the dawn of human culture, was a key to survival, a sharpening of the faculties essential to the struggle for existence. **Art**, in my opinion, has **remained a key to survival**.² ” ss. 10-11

Yıkanmak istemeyen çocuklar olalım - Ünsal Oskay

“Batı toplumlarından farklı olarak, uzunca bir süre “**kitap** uygarlığı” dönemi yaşamamış bir toplumda televizyonun kültürel gelişmede özgürleşimci bir araç olarak kullanılması ne derece olanaklıdır?” s. 13

Televizyon için söylenmiş olsa da sinema dahil tüm sanat eserleri için,

“**kitap** uygarlığı”

dönemini yaşamamışsak, yüzlerce ya da birkaç bin yıl öncesindeki bu dönemi yaşamamışsak;

Sanatı nasıl yaratabilir ve yorumlayabiliriz? Sanatın bize etkisi ne olabilir ve nasıl kullanılabilir? soruları üzerinde düşünmek gerekebilir.

Ne, ne derece olanaklıdır?

Yıkanmak istemeyen çocuklar olalım - Ünsal Oskay

Kitabın adı ile açılışı yapılan söyleşi:

Ünsal Oskay | 22 Eylül 1998 | Sedef Kabaş ile Portreler

3,334 views • Nov 29, 2018

93 DISLIKE SHARE SAVE

<https://www.youtube.com/watch?v=8rNqktefvmQ>

çok tehlikeli sarkaç deneyi

çok tehlikeli sarkaç deneyi

R. Dawkins, W. Lewin, ilk fikir kime ait?

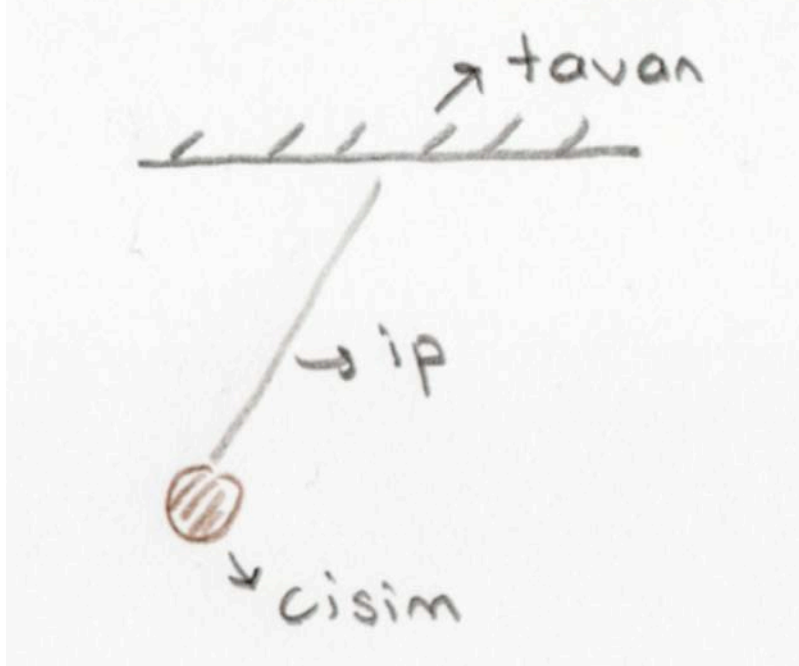
W. Lewin + kitabı + gömleği

çok tehlikeli sarkaç deneyi

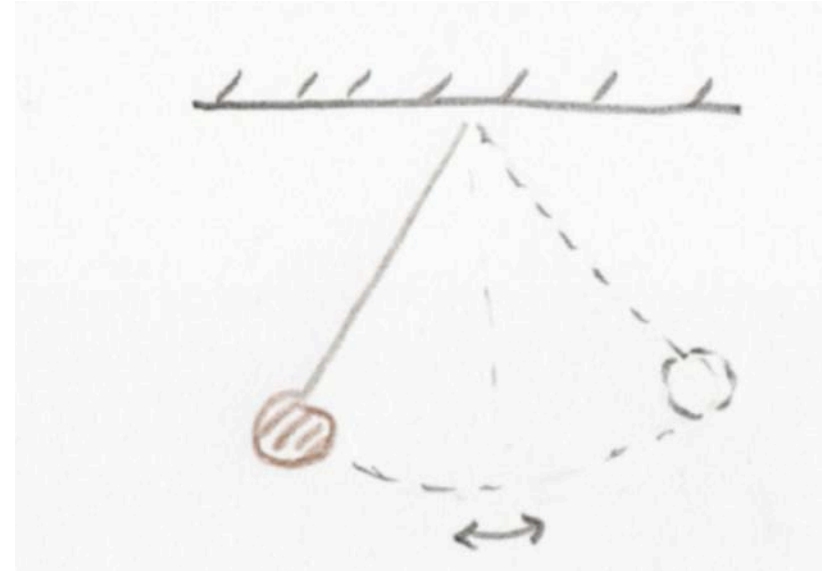

<https://www.youtube.com/watch?v=1YYqXOvCqnl>

sarkaç nedir?

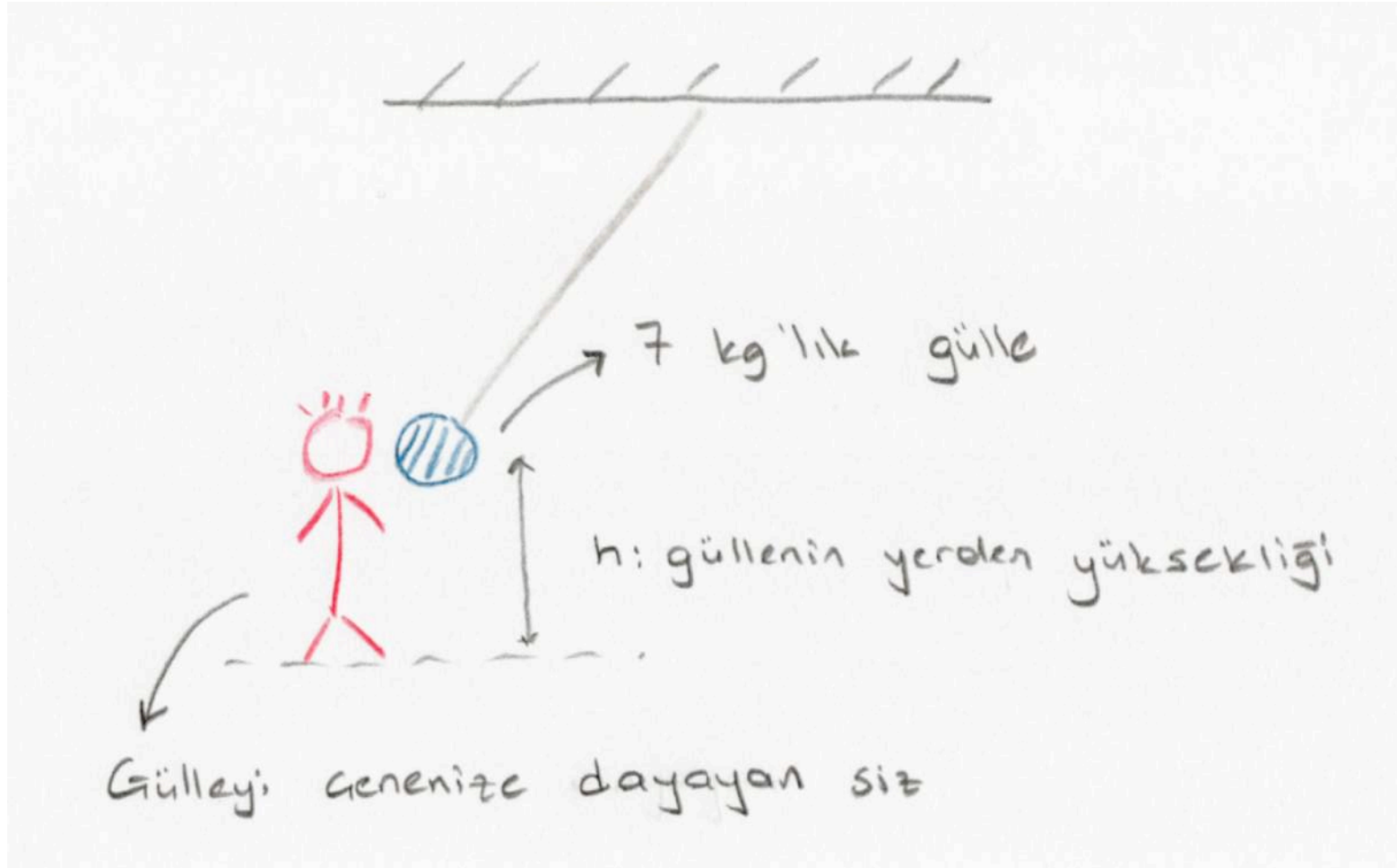
bir noktaya sabitlenmiş
hareket edebilen, yani salınabilen,
periyodik hareket yapan
ipe takılı cisim

Ne basit-önemsiz şeyler sarkaçmış, yaymış ... salınmış vs. diye düşünebilirsiniz.

Mekanik kullanımda birçok karşılığı olmakla birlikte; canlı ve cansız dünyada, birçok olayı modellerken **periyodik hareket** çok önemlidir. Bunlarla ilgili matematiksel denklemleri basit sistemler üzerinde kurmak; maddeyi ve davranışını, doğadaki birçok olayı anlamak ve öngörmek için oldukça elzemdir.

çok tehlikeli sarkaç deney düzeneği

deneyin aşamaları

- Gülleyi çenenize dayayın.
- Gülleyi serbest bırakıp, salınım yapıp size geri dönmesini bekleyin.
- Hiç hareket etmiyorsunuz, korkup kaçmanıza gerek yok. Enerji korunumundan dolayı bıraktığınız yükseklikten daha yükseğe çıkması mümkün değil.
- Gülle size doğru geldiğinde size çarpmadığını görün. (eğer öne doğru hafif gitmediyseniz)

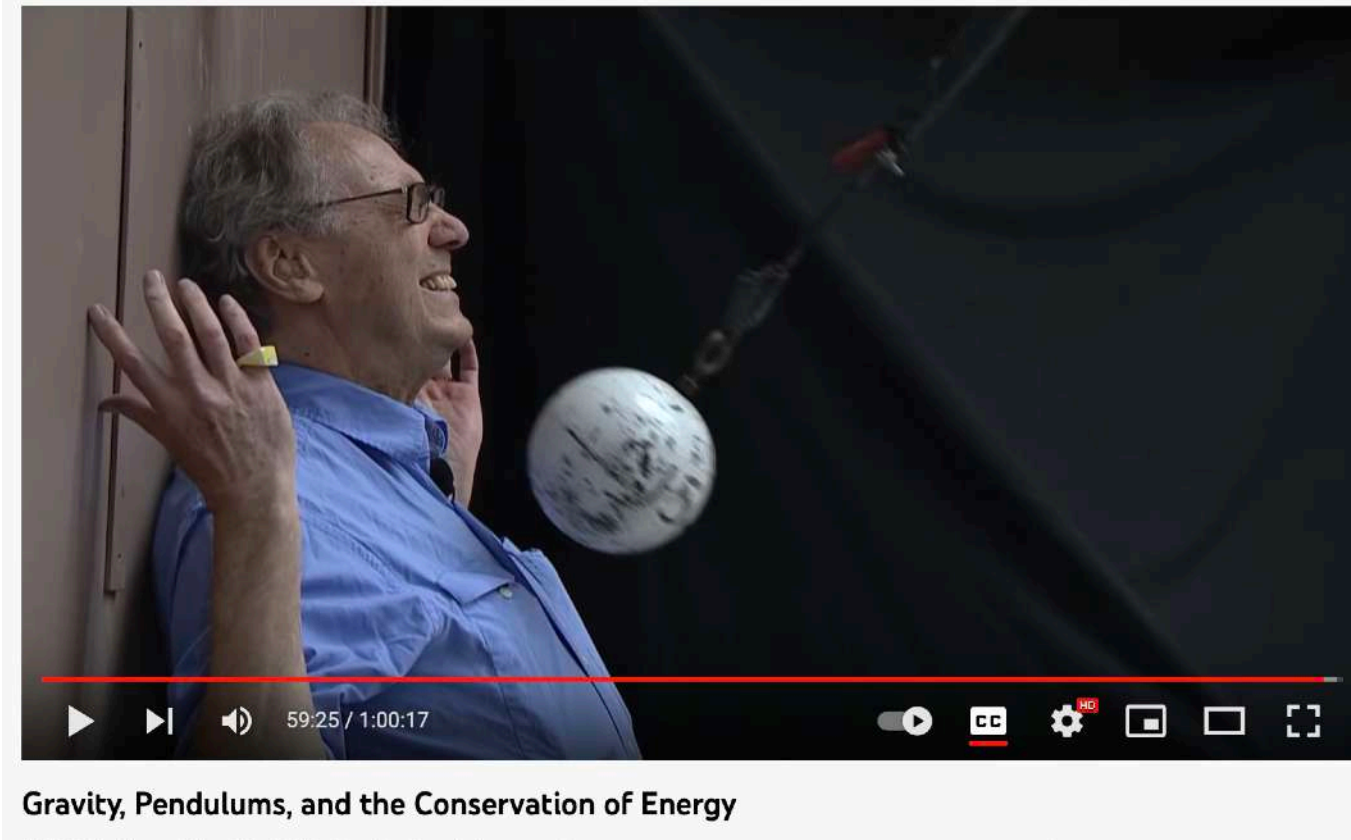

çok tehlikeli sarkaç deneyi (R. Dawkins)

<https://www.youtube.com/watch?v=dw4w1UsOafQ>

çok tehlikeli sarkaç deneyi (W. Lewin)

<https://www.youtube.com/watch?v=86vsAM1JEkU>

çok tehlikeli sarkaç deneyi (W. Lewin + kitabı + gömleği)

<https://www.youtube.com/watch?v=4a0FbQdH3dY>

Kitaplar / Fikir ilk kimden çıktı?

Kimi zaman kitaplarda harika şeyler okuruz, ne kadar güzel düşünmüş ve yazmış deriz.

Mümkünse fikrin ilk kaynağına doğru yaklaşmak, kitaplardan alınan keyfi katlayabilir.

Beynin sağ - sol yarımküresi

Feynman'ın önsözü

Çirkinliğin Tarihi

Umberto Eco

İnsanlığın Mahrem Tarihi

Theodore Zeldin

Mutlu Olma Sanatı / Aylaklığa Övgü

Bertrand Russell

Büyük Ressamlar

Sadun Altuna

Feynman's TIPS ON PHYSICS

R. Feynman, M. A. Gottlieb, R. B.

Leighton

kıskançlık, çekememezlik, haset

Kitabından övgülerle bahsedilen biri önsözde neden bunları yazar?

... tam başarılı olamadım ...

öğrencilerden tepki gelmemesi ciddi idi ...

galiba bu işi doğru yapamadım ...

öğrencilere özen gösteremedim ...

Richard Feynman'a ait bir fotoğraf

Feynman Fizik Dersleri kitabında **Richard Feynman**'ın yazdığı önsöz - 1

<https://www.nexuspercussion.com/dan>

Feynman Fizik Dersleri kitabında Richard Feynman'ın yazdığı önsöz - 2

Richard Feynman'ın adını çok insan duymuştur. En popüler fotoğraflarından olan bongo(davul) çalarken çekilen fotoğrafını görmüştür. Sosyal medyada alıntılara da çok sık rastlarız. Fizikçiler de bahsi geçecek önsözün yazdığı kitap serisini okuyamasa da alır, kenarda dantel örtüyle saklar.

Çok yoğun ve çok özel bir şekilde yazılmış olan, Feynman'ın ders notlarından oluşturulan bu kitapların önsözünde kendisinin yazdığı bazı ifadelerle bakacağız. Kitabından övgülerle bahsedilen biri, R. Feynman önsözünde neden bunları yazar?

... tam başarılı olamadım ... öğrencilerden tepki gelmemesi ciddi idi ... galiba bu işi doğru yapamadım ... öğrencilere özen gösteremedim ...

Kitaba bu adresten ulaşabilirsiniz.

<https://www.feynmanlectures.caltech.edu/>

Arka sayfadaki resim, çok çok iyi bir çeviri ile türkçe olarak da basılan baskısından.

Feynman Fizik Dersleri kitabında Richard Feynman'ın yazdığı önsöz - 3

Ana dalı fizik olan öğrencilerin kuantum mekaniği için üçüncü yıllarına kadar beklmeleri gerekir. Öte yandan, bizim derslerimizdeki öğrencilerin çoğu, fiziği, esas ilgi alanları olan diğer dallara temel olsun diye okurlar. Ama kuantum mekaniğini öğrenmenin olağan yolu uzunca zaman istediği için, bu öğrencilerin büyük çoğunluğu bu konuyu neredeyse alamayacak durumdadır. Yine de gerçek kuantum uygulamalarında –özellikle de, elektrik mühendisliği ve kimya gibi daha karmaşık uygulamalarda– diferansiyel denklem yaklaşımının tam mekanizması zaten kullanılmaz. Bu nedenle kuantum mekaniğinin ilkelerini parçalı diferansiyel denklemlerin bilinmesini gerektirmeyecek şekilde anlatmaya çalıştım. Bir fizikçiye bile kuantum mekaniğini böyle ters tarzda sunmak – derslerin kendilerinde görünebilecek çeşitli nedenlerle– sanırım ilginç bir deneyimdir. Bununla birlikte, kuantum mekaniği kısmındaki deneylerin tam başarılı olmadığını zannediyorum; büyük ölçüde bunun nedeni, sonunda yeterli zamanının olmamasıydı (örneğin enerji bantları ve genliklerin uzaysal bağımlılığı gibi konularla tam anlamıyla uğraşmak için üç ya da dört ders daha yapmam gerekirdi). Üstelik, daha önce bu konuyu bu şekilde hiç sunmamıştım; bu nedenle öğrenciden tepki gelmemesi de özellikle ciddiydi. Şimdi kuantum mekaniğinin daha sonra verilmesi gerektiğine inanıyorum. Belki bu dersi bir gün tekrar verme şansını yakalarım. O zaman onu daha doğru yaparım.

Problemlerin nasıl çözüleceği hakkında derslerin olmayışının nedeni, uygulama saatlerinin var olmasıdır. Gerçi ilk yılda problemlerin nasıl çözüleceğine dair üç ders koymuştum, ama onlar kitaba eklenmedi. Dönen sistemler dersinin ardından mutlaka gelen eylemsiz güdüme ait (roket vb için) bir ders de vardı; ama o ne yazık ki atlandı. Beşinci ve altıncı derslerse, benim şehir dışında olduğum sırada, Matthew Sands tarafından verilmiştir.

Kuşkusuz asıl soru, bu deneyimin ne denli başarılı olduğudur. Öğrencilerle çalışmış olan arkadaşlarımdan çoğu bana katılmasalar da, benim kendi görüşüm kötümserdir. Öğrencilere çok özen gösterdiğimi sanmıyorum. Öğrencilerin çoğunluğunun sınavlardaki soruları halletme tarzlarına bakınca, sistemin başarı-

Feynman Fizik Dersleri kitabında Richard Feynman'ın yazdığı önsöz - 4

Kitabından övgülerle* bahsedilen biri önsözde neden bunları yazar?

... tam başarılı olamadım ...

öğrencilerden tepki gelmemesi ciddi idi ...

galiba bu işi doğru yapamadım ...

öğrencilere özen gösteremedim ...

* *The Feynman Lectures on Physics* is perhaps the most popular physics book ever written. More than 1.5 million English-language copies have been sold; probably even more copies have been sold in a dozen foreign-language editions.^[2] A 2013 review in *Nature* described the book as having "simplicity, beauty, unity ... presented with enthusiasm and insight".^[3] <https://en.wikipedia.org'dan>

Feynman Fizik Dersleri kitabında Richard Feynman'ın yazdığı önsöz - 5

<https://en.wikipedia.org>'dan

Olası bir cevabı, bu üç ciltlik eserin yanındaki küçük kitaptan göstereceğiz.

Ama önce, aşağıdaki kitaplardan ve dergiden bazı alıntılara bakalım.

Çirkinliğin Tarihi - Umberto Eco

İnsanlığın Mahrem Tarihi - Theodore Zeldin

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

Aylaklığa Övgü - Bertrand Russell

Büyük Ressamlar - Sadun Altuna

Nature - Eylül 2019

Çirkinliğin Tarihi - Umberto Eco

“... şeytanın çekememezliği dünyaya ölümü getirdi ... Kardeşler, uyanık ve temkinli olun, çünkü düşmanınız şeytan, kükreyen bir aslan gibi çevrenizi kuşatıp sizi yutmaya çalışır”

<https://exhibits.library.ucsc.edu/exhibits/show/havc-winter2015/item/238>

14. yüzyıl tarihli 'Şeytan' adlı bu eser, U. Eco'nun kitabında 91 nolu sayfadadır. Resim ise altında yazılı bağlantıdan alınmıştır.

Eco, U., 2019 (ilk basım 2007), *Çirkinliğin Tarihi*, 4. Baskı, Doğan Egmont Yayıncılık, Çev. A. Uysal Ergün, Ö. Çelik, ...

Çirkinliğin Tarihi - Umberto Eco

“Buna, başlangıçta ölüm meleği olarak ortaya çıkan, ama daha sonra manastır öğretisinde beden ayartıcısı haline gelen Mezmur 91'deki "Öğleyin Yok Eden Şeytan"ı ve kutsal metinlerin çeşitli bölümlerinde Şeytan'a pek çok göndermeyi ekleyebiliriz. Bu göndermelerde Şeytan, İftiracı olarak, Düşman olarak, Tanrı'dan Hz. Eyüp'ü sınamayı isteyen varlık olarak, Tobyas'taki Asmodeus olarak belirir. Bilgelik kitabında (2:24) şöyle denir: "Tanrı, insanı ölümsüz olarak yarattı ve onu kendi suretinde ve kendine benzer kıldı, ama şeytanın çekememezliği dünyaya ölümü getirdi".

İnciller'de şeytan, neden olduğu sonuçlar dışında asla betimlenmez. Ama İsa'yı ayartmaya girişmenin yanısıra, çeşitli kereler bedenine şeytan girmişlerin bedeninden kovulur, İsa tarafından adı anılır ve Kötü, Düşman, Beelzebub, Yalancı ve Bu Dünyanın Hükümdarı şeklinde tanımlanır.

Geleneksel nedenlerden ötürü de, şeytanın çirkin olması gerektiği açıktır. Daha Aziz Petrus'tan başlayarak bu niteliğiyle anılır: "Kardeşler, uyanık ve temkinli olun, çünkü düşmanınız şeytan, kükreyen bir aslan gibi çevrenizi kuşatıp sizi yutmaya çalışır".” s. 90

Çirkinliğin Tarihi - Umberto Eco

“Şeytanın geçirdiği başkalaşımalar / Cehennemin ortasında Şeytan ya da İblis durur. Ama Şeytan, iblis ve benzeri figürler daha önce de vardır. Korkunç görünümlü değişik türde iblisler, kimi zaman iyi kimi zaman kötü, aracı varlıklar olarak değişik kültürlerde mevcuttu (Vahiy'de de, "melekler" gerek Tanrı'nın, gerek iblisin yardımcılarıdır): Mısır'da canavar Amut, timsah, pars ve suaygırı melezi olup öte dünyadaki günahkarları yutar; Mezopotamya kültüründe vahşi görünümlü yaratıklar vardır; çeşitli düalist din biçimlerinde, İyilik İlkesine karşı koyan bir kötülük İlkesi vardır. İslam kültüründe, hayvan nitelikleriyle betimlenen Şeytan vardır; keza çok güzel kadın görünümüne bürünen baştan çıkarıcı iblisler (gul) vardır.

Hıristiyan kültürünü doğrudan etkileyen İbrani kültürüne gelince, Yaratılış'ta şeytan yılan biçiminde, Havva'yı ayartır. Ayrıca, geleneğe bakılırsa, Yeşaya ve Hezekiel gibi başka şeye gönderme yapıyor gibi görünen bazı Kutsal Kitap metinlerin yorumuna göre, şeytan dünyanın başlangıcında İsyankar Melek olarak vardı ve Tanrı tarafından cehenneme fırlatılmıştı.

Gene Kutsal Kitap'ta Lilith'den söz edildiğini görürüz. Babil kökenli bu dişi canavar, İbrani geleneğinde kadın yüzlü, uzun saçlı ve kanatlı dişi iblise dönüşür, Kabalacı gelenekte ise (Ben-Sira Alfabesi, 8-9. yüzyıl) Adem'in ilk eşi olduğu, sonra bir cine dönüştüğü kabul edilir.

Buna, başlangıçta ölüm meleği olarak ortaya çıkan, ama daha sonra manastır öğretisinde beden ayartıcısı haline gelen Mezmur 91'deki "Öğleyin Yok Eden Şeytan'ı ve kutsal metinlerin çeşitli bölümlerinde Şeytan'a pek çok göndermeyi ekleyebiliriz. Bu göndermelerde Şeytan, İftiracı olarak, Düşman olarak, Tanrı'dan Hz. Eyüp'ü sınamayı isteyen varlık olarak, Tobyas'taki Asmodeus olarak belirir. Bilgelik kitabında (2:24) şöyle denir: "Tanrı, insanı ölümsüz olarak yarattı ve onu kendi suretinde ve kendine benzer kıldı, ama şeytanın çekememezliği dünyaya ölümü getirdi".

İnciller'de şeytan, neden olduğu sonuçlar dışında asla betimlenmez. Ama İsa'yı ayartmaya girişmenin yanısıra, çeşitli kereler bedenine şeytan girmişlerin bedeninden kovulur, İsa tarafından adı anılır ve Kötü, Düşman, Beelzebub, Yalancı ve Bu Dünyanın Hükümdarı şeklinde tanımlanır.

Geleneksel nedenlerden ötürü de, şeytanın çirkin olması gerektiği açıktır. Daha Aziz Petrus'tan başlayarak bu niteliğiyle anılır: "Kardeşler, uyanık ve temkinli olun, çünkü düşmanınız şeytan, kükreyen bir aslan gibi çevrenizi kuşatıp sizi yutmaya çalışır".⁹⁰

İnsanlığın Mahrem Tarihi - Theodore Zeldin

“Rusya’da **kölelik**, kendilerinden başka satacak bir şeyi olmayanlar için bir çeşit tefeci dükkânı gibi iş görüyordu. Genellikle kölelerin üçte bir kadarını saklanarak yaşayan kaçaklar oluşturuyor, ne var ki pek çoğu, özgürlükten bitkin düşmüş, mahpus zihniyetinden kurtulamamış olarak köleliğe geri dönüyordu. Kölelik tarihini inceleyen Hellie’ye göre, “Her köle özgürlüğün hayalini kurmaz. Mutlak bir tahakküm altında geçen birkaç yılın ardından, bağımsız olarak var olmak neredeyse imkânsız görünmeye başlar.” Kaçış Amerika’da daha güçlü: Rusya ve Çin’de kölelerin genellikle ev hizmetinde kullanılmasına karşılık, yoğun kölecilik sayesinde tarımdan büyük kazançların elde edildiği güney ABD eyaletlerinde, büyük olasılıkla dünyanın en acımasız kölelik sistemlerinden biri uygulanıyordu. Ancak, maruz kalınan muamelenin kendine özgü koşulları ne olursa olsun, bunca farklı köle türünün varlığı ve teker teker her bireyin diğerinden biraz değişik taciz biçimleriyle karşı karşıya kalabiliyor olması, her birinin kendisine bazı ayrıcalıklar vehmedebilmesine, kendisini alttakilerin en altında görmemesine zemin hazırlıyordu. **Kıskançlık**, ortak acıya karşı gözleri kör ediyordu: Amerikan plantasyonlarında **Afrikalı kölelerin başka Afrikalı köleler tarafından kırbaçlandığını görmek mümkündür**. Başka bir deyişle, bir kurum bir kez yerleştikten sonra, o kurumdan zarar görenler bile ufak tefek de olsa ondun çıkar sağlamanın yollarını bularak kurumun ayakta kalmasına ister istemez destek verirler.” s. 20

Mutlu Olma Sanatı - Bertrand Russell

“

Çekememezlik

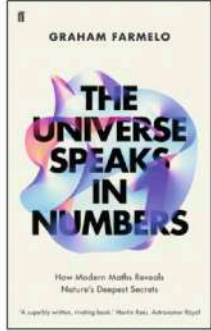
Saygıdeğer kadınların arasında çekememezlik önemli bir yer tutar. Yeraltı treninde oturuyorsunuz, güzel giyinmiş bir hanım giriyor içeriye, vagondaki kadınların gözlerine dikkat edin. Göreceksiniz ki, her biri (belki de o kadından daha güzel giyimli dışarıda), bu kadına kötü niyetli bakışlar fırlatmakta ve onda bir kusur bulmak için çırpınmaktadır. **Dedikodu**, bu tür kötü niyetin bir belirtisidir; nitekim delil ne kadar önemsiz ya da asılsız olursa olsun, başka bir kadın hakkında ki kötü bir söylentiye hemen inanılır. Kibirli bir ahlak inancı da aynı işi görür, şöyle ki, bu inanca aykırı hareket edenleri çekemezler ve onların bu suçları nedeniyle cezalandırılmaları ahlak gereği sayılır. Erdemin bu özel şeklinin ödüllendirici olduğu da kuşku götürmez.

Aynı şeye erkekler arasında da rastlanır; yalnız şu farkla ki, kadınlar diğer bütün kadınları kendilerine rakip olarak gördükleri halde, erkekler bu duyguyu ancak kendi meslek taşlarına karşı beslerler. Siz hiç, bir artisti başka bir artiste övme düşüncesizliğinde buldunuz mu? Bir politikacıyı, aynı partiden başka bir politikacıya övdünüz mü? Eğer böyle bir şey yaptıysanız, büyük bir olasılıkla, bir kıskançlığa yol açmışsınızdır. Leibniz'le Huyghens'in yazışmaları arasında, Newton'un delirdiğinden yakınılan bazı mektuplar vardır, "Eşsiz bilge Bay **Newton**'un aklını yitirme talihsizliğine uğraması ne acıklı değil mi?" diye yazmışlar. Bu iki ünlü kişi, mektuplarında hoşnutluk içinde yalancıkandan gözyaşları dökmekteydiler. Gerçekten, bu dedikodunun çıkmasına yol açan bir-iki garip davranıştan başka, onların bu ikiyüzlü davranışlarına gerekçe gösterilecek bir şey yoktu.

Sıradan insan kişiliğinin özellikleri içinde çekememezlik en kötüsüdür; çekememezlik, yalnız kötülük yapma eğilimine yol açmaz, kişiyi mutsuz da eder. Çekemez olanlar, kendilerinin olanlardan sevinç duyacaklarına başkalarının elindekiler yüzünden acı çekerler. Başkalarının avantajlarını yok etmek, aynı avantajlardan kendileri yararlanmak isterler. Eğer bu duygu başıboş bırakılacak olursa, bütün erdemleri yok eder, hatta **becerilerin en iyi biçimde ortaya konulmasına engel olur.** ” ss. 68-69

Conditional convergence of maths and physics

The Universe Speaks in Numbers

By Graham Farmelo

FABER & FABER: 2019.
336PP. £20

For many people — myself included — mathematics can be the most intimidating of the fundamental sciences: an unfathomable language accessible only to a select few with the ability to master its complex myriad of symbols and rules. It is often overshadowed by its close relative physics, as the unpredictable nature of the quantum world, the enigma of a black hole or even just an episode of Star Trek never fails to capture the public's imagination. It seems that mathematics never receives the credit it deserves.

Enter *The Universe Speaks in Numbers* by Graham Farmelo, which aims to bring mathematics to the forefront of the reader's mind and convince them that

mathematics has evolved through the centuries.

Farmelo laments the fact that, despite joint successes, mathematicians and theoretical physicists have tended to take separate paths, sometimes pouring scorn on each other along the way, and that too few scientists, even now, have sought to establish themselves in both fields. The book describes how influential figures — and even a clandestine, masonic-like mathematical society publishing under the pseudonym of Nicolas Bourbaki — aimed to drive a wedge between the two fields. This was an era described as the 'long divorce' in an interview with the renowned theoretical physicist and mathematician Freeman Dyson. According to Dyson, despite fruitful collaborations between the two fields, the two began to diverge approaching the Second World War. Physicists became content adopting the mathematical tools already available for new theories and mathematicians preferred to focus on the beauty of their equations with little care for any potential relevance to the real world.

This period came to an end during the 1970s with the inception of string theory: a theoretical framework that some believe is the strongest candidate for a unified theory that encompasses all four

on new mathematics, on the fundamental laws of Nature, and on the relationship between them."

This suggestion is not without controversy, since some see this subfield as an unhelpful distraction for physicists who could be swallowed up in a mire of mathematical trivialities.

The book's structure is reminiscent of Brian Greene's *The Elegant Universe* that also sought to encourage enthusiasm for string theory. Both authors first set the scene by describing general relativity and quantum mechanics, but from there Greene's approach is more education-based, seeking to help the reader grasp basic concepts by employing imaginative although sometimes rather complex thought experiments. In contrast, Farmelo provides a detailed and enjoyable historical overview of key players, focusing just as much on the quirks and flaws of their personalities as well as on their scientific contributions. The book is entertaining and written with a contagious enthusiasm, and could almost be described as a page turner. Indeed, some specifics seem to be included to purely entertain rather than persuade. For example, is it really necessary to inform us that Newton was a virgin upon his death? However, this is minimal and does not distract from the book's main message.

Bu yazıda, en başta resmini gördüğünüz kitapta Newton ile ilgili yazan kısımdan da bahsedilir.

Bahsi geçen cümle, referanslı bir dedikodu.

Newton died on 31 March 1727, at the age of eighty-four. Gravely ill for weeks, he had been attended by his physician Richard Mead, to whom he confided that he was still a virgin.³⁵

O da az değilmiş!

Newton kitabını hasmı, dūřmanı Hooke ölünce basıyor.

ISAAC NEWTON

51

Opticks

Newton gençlik yıllarında renkler teorisi ve optiğın çeşitli yönleri üzerine Hooke ve başkalarıyla küçük çaplı kavgalara girdi. Polemikler sonunda onu optik konusunda neredeyse otuz yıl süren bir suskunluğa yöneltti. Gerekçesi ise “bu meselelerle ilgili dalaşmalara karışmak” istememesiydi. Onu suskunluğunu bozmaya ve optik üzerine daha önceki çalışmalarını, ayrıca bazı çarpıcı kestirimlerini yayımlamaya ikna eden şey baş hasmı Hooke’un 1703’teki ölümü olabilir. Nedeni her ne olursa olsun, Newton diğer başeseri Opticks’i (Optik) 1704’te yayımladı.

Cropper, W. H., 2005 (ilk basım 2005), *Büyük Fizikçiler*, 1. Baskı, Oğlak Bilimsel Kitaplar (Çev. Nurettin Elhüseyini)

Aylaklığa Övgü - Bertrand Russell

“Başarılı bir biçimde sindirilmiş bilgi içindeki kültür ögesi, bir insanın düşünce ve isteklerinin karakterine biçim verir, bu düşünce ve isteklerin sadece o insanın en önde gelen ihtiyaçları bakımından önem taşıyan konulara değil, hiç değilse kısmen, o insanın önde gelen çıkarları dışında kalan geniş konulara da yönelmesini sağlar. Bilgi sayesinde belirli birtakım yetenekler kazanınca, insanın bu yeteneklerini topluma yararlı olacak yolda kullanacağı düşüncesi şimdiye dek rahatlıkla kabul edilegelmiştir. Dar görüşlü yararçı eğitim kavramı, bir insanın yetenekleri kadar amaçlarını da eğitmek zorunluğu bulunduğunu gözden kaçırmaz. Büyük küçük, insan doğasında, çeşitli biçimlerde kendini gösteren hatırı sayılır bir **zalimlik** ögesi vardır. Okulda oğlanlar yeni gelen bir öğrenciyeye, ya da elbiseleri pek alışılmamış biçimde olan birine kötü davranma eğilimindedirler. **Pek çok kadın (epeyce de erkek) kötü niyetli dedikodularla, ellerinden geldiği kadar acı verirler hemcinslerine.** İspanyollar boğa güreşine bayılırlar; İngilizler avcılık ve atıcılıktan zevk alırlar. Aynı zalimlik dürtüleri, Almanya'da Yahudi, Rusya'da da kulak(*) avı ile çok daha ciddi biçimler almaktadır. Emperyalizmin her türüsü, zalimlik dürtülerinin rahatça boşalacağı alanlar yaratır ve savaşta bu dürtüler en yüce kamu görevi olarak kutsanır.” ss. 32-33

Aylaklığa Övgü - Bertrand Russell

“Yunanlılar arasında bir zulüm kaynağı, yani demokratik **kıskançlık** çok gelişmişti. Aristides, adil oluşu dolayısıyla kazandığı ün çevresindekileri kızdırdığı için, halkın oyuna başvurarak sürgün edilmişti. Bir demokrat olmayan Efesli Heraklitos şöyle demişti: “Bütün efesli erkekler kendilerini assalar ve şehri tüysüz delikanlılara bıraksalar yeridir; zira içlerinde en iyi adam olan Hermaderus’u **‘İçimizde en iyi hiç kimse istemiyoruz: Eğer böyle olacaksa, gitsin başka yerde, başkalarının arasında olsun,’** diyerek aralarından kovdular.” Çağımızın tatsız özelliklerinden birçoğu Eski Yunanlılar arasında da vardı. Eski Yunanistan’da Faşizm de vardı milliyetçilik de, militarizm de Komünizm de, patronlar da, soysuz politikacılar da; Eski Yunanistan’da bayağı kavgalara da rastlanırdı, din yüzünden kovuşturmalara da. Onlar arasında iyi bireyler vardı, ama bizde de var; o zaman da, şimdi olduğu gibi, en iyi bireylerin önemli bir yüzdesi sürgün, hapis ve ölüm cezasıyla karşılaşılıyordu. Eski Yunan uygarlığının bizim uygarlığımıza gerçekten de üstün bir yanı bulunduğu doğrudur; bu üstünlük, eski Yunan polisinin yetersizliğidir, zira namuslu insanların önemli bir yüzdesi polisin bu yetersizliği sayesinde kaçıp kurtulabiliyordu.” ss. 137-138

Büyük Ressamlar - Sadun Altuna

“

EL GRECO

DOMENIKOS THEOTOKOPOULOS

1541 - 1625

(...)

16 kasım 1570 tarihinde İtalya'da, Julio Clovio adıyla tanınan Makedonyalı minyatür ressamı Julius Glovicic, Viterbo'da bulunan Kardinal Alessandro Franese'ye şu mektubu yazıyordu: "Titian'ın talebesi olan Giritli genç bir ressam Roma'ya gelmiş bulunuyor. Naçiz kanaatime göre, bu genç yakın bir gelecekte bütün çağdaşlarını gölgede bırakacaktır. Hele son haftalarda yaptığı kendi portresi, bütün Romalı ressamı **hasetten çatlatacak mükemmelliktedir**. Bu istidatlı gence muhteşem sarayınızda bir oda ayıracağınızdan eminim." Aynı adamın başka bir dostuna yazdığı mektuptan Domenikos'un bütün karakteriği öğreniyoruz: "Dün ziyaretine gittim. Niyetim kendisiyle birlikte şehirde ufak bir gezinti yapmaktı. Nefis bir gündü. İlkbahar güneşi bütün Roma'ya neşe saçıyordu. Ama, odasına girdiğim zaman perdeleri inik buldum. Bir köşeye sinmiş, loşluk içinde sabit nazarlarla hep bir noktaya bakıyordu. Ne çalışıyor, ne de uyukluyordu. Kendisine benimle çıkmasını teklif ettiğim zaman, reddetti. Anlaşılan iç âleminin ışığı ona yetiyordu. Garip bir insan, sessizliğe, inzivaya ve hatta zulmete tapıyor." ” s. 117

Büyük Ressamlar - Sadun Altuna

<https://commons.wikimedia.org'dan>

Bu resim kitabın sonunda ressamın eserlerinden verilen örneklerden biridir.

Alevi üfleyen çocuk

Altuna, S., 1970 (ilk basım, ?), *Büyük Ressamlar*, 2. Baskı, Hayat Kitapları

Feynman Fizik Dersleri kitabında Richard Feynman'ın yazdığı önsöz - 6

Kitabından övgülerle bahsedilen biri önsözde neden bunları yazar?

... tam başarılı olamadım ...

öğrencilerden tepki gelmemesi ciddi idi ...

galiba bu işi doğru yapamadım ...

öğrencilere özen gösteremedim ...

Olası bir cevabı,

bu önsözü okuduktan sonra, ki okuduğumda niye böyle demiş acaba diye de biraz şaşırılmışım.

birkaç ay sonra, gelecek sayfada göreceğiniz kitabı okuduğumda biraz bulduğumu düşünmüştüm.

*

Feynman's TIPS ON PHYSICS

Matthew Sands'ın anılarından

The Feynman preface

After the completion of the second year of lectures—near the beginning of June, 1963—I was in my office assigning the grades for the final examinations, when Feynman dropped in to say goodbye before leaving town (perhaps to go to Brazil). He asked how the students had performed on the exam. I said I thought pretty well. He asked what was the average grade, and I told him—something like 65 percent as I recall. His response was, “Oh, that’s terrible, they should have done better than that. I am a failure.” I tried to dissuade him of this idea, pointing out that the average grade was very arbitrary, depending on many factors such as the difficulty of the problems given, the grading method used, and such—and that we usually tried to make the average sufficiently low that there would be some spread in grades to provide a reasonable “curve” for the assignment of letter grades. (This is an attitude, incidentally, that I wouldn’t approve of today.) I said that I thought that many of the students had clearly got a great deal out of the class. He was not persuaded.

I then told him that the publication of *The Lectures* was proceeding apace and wondered whether he would like to provide some kind of preface. The idea was interesting to him, but he was short of time. I suggested that I could turn on the dictating machine I had on my desk, and that he could dictate his preface. So, still thinking about his depression over the average grade on the final exam of the second year students, he dictated the first draft of *Feynman’s Preface*, which you will find in front of each volume of *The Lectures*. In it he says: “I don’t think I did very well by the students.” I have often regretted that I had arranged for him to make a preface in this way, because I do not think that this was a very considered judgment. And I fear that it has been used by many teachers as an excuse for not trying out *The Lectures* with their students.

s. 9

ışınlamayı henüz bulamadığımız gibi “akıl okuma”yı da henüz bulamadık

M. Sands’ın iyi niyetini, kötü niyetini, herhangi bir iyi veya kötü niyeti olup olmadığını da bilemeyiz, emin de olamayız!

Feynman’ın önsözünü yazacağı gün,

M. Sands

daha farklı konuşabilir veya ‘aynı şeyleri daha farklı ifade edebilir miydi?’ bilemeyiz

Feynman

FİZİK DERSLERİ

Yeni Milenyum Basımı
Cilt I: MEKANİK, IŞINIM, ISI

Feynman-Leighton-Sands

Övgülerle bahsedilen kitap

Bu üç cilt eksiksiz pedagojik bir çalışmadır. Ayrıca Feynman'ın 1961-64 yılları arasında, California Teknoloji Enstitüsünde (Caltech) alanlarına bakılmaksızın bütün birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin ihtiyacı olduğu lisans fizik derslerinin tarihsel bir kayıdır.

Feynman Dersleri'nin I. Cildi, 1961-62 akademik yılında California Teknoloji Enstitüsünde (Caltech) Prof. R.P. Feynman tarafından giriş fiziği dersi olarak verilmiş olan bir konferanslar dizisine dayanmaktadır; tüm Caltech birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin aldığı iki-yıllık giriş dersinin ilk yılını kapsamaktadır; ikinci yılı kapsayan benzer bir dizi de 1962-63'te bunun peşinden gelmişti. Konferanslar, dört-yıllık program içinde, giriş dersinin temelden gözden geçirilişinin ana parçasını oluşturmaktadır. Kitap, alışıldık fiziğe giriş konularının dışına çıkar. Kuantum fiziğine giriş niteliği de taşıyan bu kitap, Feynman'ın dehasını ve en zor konuları basite indirme becerisini yansıtmaktadır.

Richard Feynman'ın üç ciltlik Feynman Fizik Dersleri'nin ortaya çıktığı California Teknoloji Enstitüsündeki fiziğe giriş dersini vermesinden bu yana neredeyse elli yıl geçti. Bu elli yıl boyunca fiziksel dünyayı algılayışımız büyük oranda değişti fakat Feynman Fizik Dersleri etkisini kaybetmedi. Feynman dersleri, Feynman'ın eşsiz fizik algısı ve pedagojisi nedeniyle günümüzde hâlâ ilk basıldığı an kadar etkilidir. Dünya çapında hem acemi ve hem de olgun fizikçiler tarafından çalışılmaktadır; Sadece İngilizce 1,5 milyondan fazla kopyası basılmış ve en az bir düzine dile çevrilmiştir. **Belki de hiçbir fizik kitabı serisi şu ana dek bu kadar etkili olmamıştır.**

Ekim 2010

Feynman'ın önsözü

Beynin sağ - sol yarımküresi

Hayat

Engin Geçtan

Principles of Neural Science

Eric R. Kandel, James H. Schwartz,
Thomas M. Jessell, Steven A. Siegelbaum,
A. J. Hudspeth

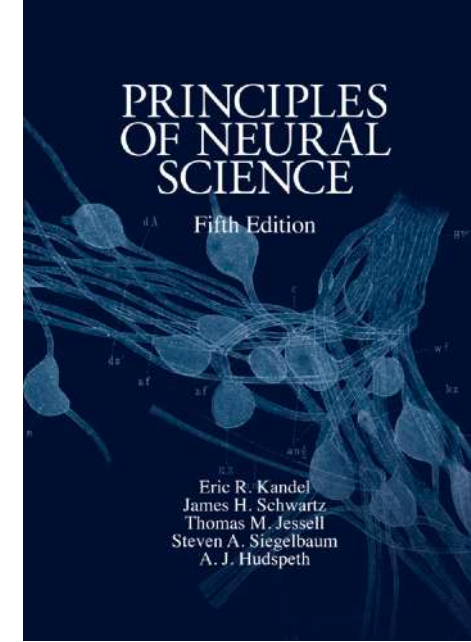
küçük at, algı, sağ taraf kapalı, sol taraf kapalı

https://www.bradshawfoundation.com/sculpture/vogelherd_horse.php

30.000 yıldan daha öncesine ait, bilinen en eski at heykeli (Principles of Neural Science Kitabının ilk bölümü bu heykelin fotoğrafı ile başlar)

Beynin sağ - sol yarımküresi (hemispheres)

Beynin sağ - sol yarımküresi,

Aynı uyarılara karşı, aynı olaylara karşı farklı algılamalara neden olabilir.

Beynin sağ - sol yarımküresi,

Birbirine benzer görünmekle birlikte, tamamen aynı simetrik yapıya sahip değildir ve tamamen aynı rolleri de üstlenmezler.

İlk basım tarihi oldukça eski gibi görünmekle birlikte; nörobilim (sinirbilim) ile ilgili "Principles of Neural Science" adlı kitap biraz daha yeni bir tarihte güncellenmiş. Ancak tüm disiplinlerde sözkonusu olsa bile tıp, genetik gibi alanlarda güncelliğin önemine daha da dikkat etmek gerektiğini göz önünde bulundurunuz.

Hayat - Engin Geçtan

“İnsan beyni, düzenleyici işlevinin yanı sıra, belirleyici olmayan bir işleyişe de sahiptir ve özgürdür. Herkesin serbest seçimi kendine göre olduğu için, aynı olayı herbirimiz kendimize göre algılıyoruz. Dolayısıyla burada önemli olan husus, beynin kendisine ulaşan kaotik uyarıların "neye göre ve nasıl bir düzene" koyduğu. Bu düzen, kültürel etkenler doğrultusunda, aborijinlerin şarkı hatlarıyla şekillenen mekan duyusu örneğinde olduğu gibi **nonlineer** ya da çoğumuzun koşullandırıldığı neden-sonuç, başlangıç-son gibi ölçülerle **lineer** olabilir. Bunun yarattığı farklılık o denli büyük olabilir ki bir kültürün diğerini hakıyla anlayabilmesini neredeyse imkansız kılar. Yıllarca, yabancıların ülkemiz insanı ve tarihiyle ilgili yazdıklarını okudum. Uzun bir süre almış da olsa, sonunda, yazılanların bizlerle pek de ilgisi olmadığına karar verip bir kenara koyarak.” ss. 43-44

Lineer/Nonlineer'i tanımlamak güç olabilir, her disiplin/konu için de anlamı farklılaşabilir. Buradaki kullanım için, basit olarak günlük hayatta hep beklediğimiz sonuçları veren durumlar/algılar lineer; (çoğumuz için) beklenmeyenin dışında, karışık, zor vs. gibi durumları/algıları da nonlineer olarak düşünebilirsiniz.

Hayat - Engin Geçtan

“Lineer ya da nonlineer düzen konusunda kültürün rolünü vurgulamamın bir nedeni de nörobiyoloji alanında yapılmış olan araştırmaların, **sol beyin yarıkürenin lineer düzenlemelere, sağ beyin yarıkürenin nonlineer algılamalara eğilimli olduğunu ortaya koymuş olmasıdır.** Bir başka deyişle, her iki eğilim de beynin farklı yarıkürelerinde mevcuttur, hangi düzenlemenin daha egemen olacağı ise bir kişiden diğere değişebilir. Ancak, bu araştırmaların Batı dünyası etkisi dışında kalan toplumlarda da yapılmış olduğuna ilişkin verilerle karşılaşmak mümkün değil.” s. 44

İlk sayfada bu kitap ile ilgili yazan kısım için; buradaki mavi kutu içindeki paragrafı daha rahat anlatabilmek amacıyla sonraki sayfada gelen örnek de göz önünde bulundurulmuştur.

Hayat - Engin Geçtan

“Konu beyin yarımkürelerine gelmişken, Frederick Schiffer'in Kararsız Zihin: İkili Beyin Psikolojisinin Devrim Yaratan Bilimi (*Of Two Minds: the Revolutionary Science of Dual-Brain Psychology*) adlı kitabının bir bölümüne değinmek istiyorum. İnsanların yaşamları süresince yaşadıkları psikolojik travmaların, **iki beyin yarıküresinden** yalnızca birinde ve her insanda farklı yarıkürede yerleşmeleriyle ilgili bölümüne. Yaptığı ikili beyin araştırmalarından birinde Schiffer, psikiyatrik hastalarına özel gözlükler taktırmış. Bir gözlükte yalnızca sol gözün sol yarısı kapatılmamış, diğer gözlükte ise yalnızca sağ gözün sağ yarısı kapatılmamış. Böylece, optik sinir liflerinin bir şema çizmeden açıklanması zor güzergâhı nedeniyle, hasta her bir gözlükle yalnızca bir yarıküreye enformasyon aktarabiliyor. Bu deneyler sırasında Schiffer, hastaların çoğunun bir yarıküresinin dünyaya aşırı **anksiyete ile** baktığını, diğer yarıkürenin ise dünyayı **daha olgun** bir şekilde değerlendirebildiğini gözlemlemiştir: “Post-travmatik stres bozukluğu tanısı koyduğum **Vietnam** gazisi bir hastam, ofisimde ki büyük boy bir **bitkiye** yalnızca bir yarıküresiyle bakarken yüzüne **kaygı** ifadesi geldi ve irkilerek 'Bu bir **cangılı** andırıyor,' dedi. Gözlüğü değiştirildikten sonra tekrar bakmasını söylediğimde, 'Hayır, bu **güzel bir bitkiymiş,**' diyerek farklı bir izlenim aktardı.”” ss. 44-45

Principles of Neural Science - Eric R. Kandel, James H. Schwartz, ...

“Students of the brain taking a cellular connectionist approach have found that the operations responsible for our cognitive abilities occur primarily in the cerebral cortex, the furrowed gray matter covering the two cerebral **hemispheres**. In each of the hemispheres the overlying cortex is **divided into frontal, parietal, occipital, and temporal lobes** (see Figure 1–2B), named for the skull bones that overlie them. Each lobe has several characteristic deep infoldings, an evolutionary strategy for **packing more nerve cells into a limited space**. The crests of these convolutions are called gyri, whereas the intervening grooves are called sulci or fissures. The more prominent gyri and sulci, which are quite similar from person to person, bear specific names. For example, the central sulcus separates the precentral gyrus, an area concerned with motor function, from the postcentral gyrus, an area that deals with sensory function (Figure 1–4A).

Each lobe has a **specialized set of functions**. The frontal lobe is largely concerned with short-term memory and planning future actions and with control of movement; the parietal lobe with somatic sensation, with forming a body image and relating it to extrapersonal space; the occipital lobe with vision; and the temporal lobe with hearing and—through its deep structures, the hippocampus and amygdaloid nuclei—with learning, memory, and emotion.

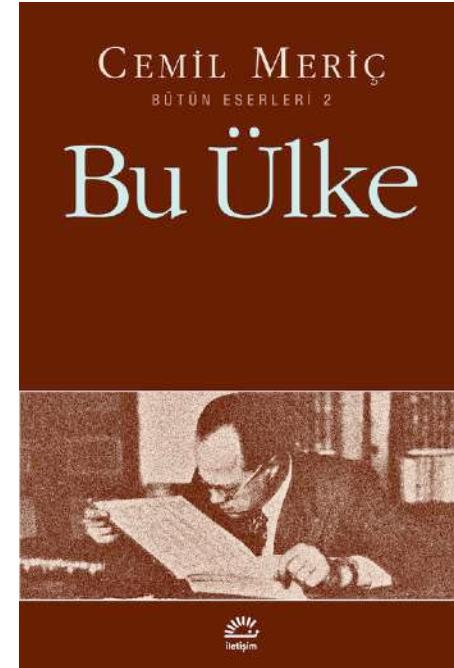
Two important features characterize the organization of the cerebral cortex. First, each hemisphere is concerned primarily with sensory and motor processes on the contralateral (opposite) side of the body. Thus sensory information that reaches the spinal cord from the left side of the body crosses to the right side of the nervous system on its way to the cerebral cortex. Similarly, the motor areas in the right hemisphere exert control over the movements of the left half of the body. The second feature is that **the hemispheres, although similar in appearance, are neither completely symmetrical in structure nor equivalent in function.**” s. 10

kaza okları

kaza okları

Bu Ülke
Cemil Meriç

gizemli, şifreli

Bu Ülke - Cemil Meriç

Bu Ülke ile ilgili

Basında Çıkan Yazılardan Seçmeler

“

Kitapları Dolduran Senin Kafan, Senin Gönlün

"... *Bu Ülke*, yazarının gelecek kitaplarının çekirdeği. Yarın ölecekmiş gibi, soluk soluğa yazılmış, lakonik, hattâ **şifreli** bir mektup. Bir ders kitabı kadar net, bir günce kadar **gizemli**.

... Geçenlerde bir dostuma *Bu Ülke*'yi gösterdim: Yayınevinin adını (Ötüken) görünce kapağını bile açmadı. Nedir bu kadar korkutan?... Ben, demokrat olma çabası içindeyim, diyordu kapağı açmayan.

(...)

Alev Alatlı, Türk Edebiyatı, Nisan 1984

» ss. 340-341

Bu Ülke - Cemil Meriç

“

I- Sihâm-ı Kazâ^{*1}

Hakikati bulan, başkaları farklı düşünüyorlar diye, onu haykırmaktan çekiniyorsa, hem budala, hem de alçaktır. Bir adamın "benden başka herkes aldanıyor" demesi güç şüphesiz; ama sahiden herkes aldanıyorsa o ne yapsın?

DANIEL DE FOE*

¹ Yanında * işareti olan kelimeler için bakınız Kanaviçe.

» s. 75

Bu Ülke - Cemil Meriç

“

1. Bâbil*

Ve Yehova "Bunların hepsi tek kavim," dedi. "Konuştukları dil aynı, giriştikleri işi yarıda bırakacağı benzemiyorlar. Gelin de toprağa inelim, dillerini ayıralım şunların: birbirlerini anlayamaz olsunlar". Ve âdemoğulları kentlerini kuramadılar. Oraya Bâbil dendi. Bâbil, yani karışıklık.*

TEVRAT

” s. 77

Bu Ülke - Cemil Meriç

Kanaviçe

“**Sihâm-ı Kaza: (Kaza Okları)**. Nefi'nin Sihâm-ı Kazâ'sı coşkun, yaramaz ve dehasıyla sarhoş şairin hicivlerini topluyordu. Kaynağı öfkeydi bu şiirlerin, öfke ve enaniet. Nef'i oynuyordu: haysiyetlerle, gururla ve kendi hayatıyla. Babasından başlıyordu hicve; sonra devlet adamları ve sanatçılar kaza oklarına hedef oluyordu. Su testisi su yolunda kırıldı ve Nefî-i âteşzebân, 'Gökten nazire indi Sihâm-ı Kazâsına/Nefî diliyle uğradı Hakk'ın belâsına" mısralarının anlattığı gibi katlettiler.” s. 331

Bu Ülke - Cemil Meriç

Kanaviçe

“**Daniel Defoe:** (1660-1731). Hayatı tezatlarla dolu bir adam Defoe, hayatı ve mizacı. Dürüst, kalles, kahraman, ödle. Fırtınalı bir devrin çocuğu. Hicivde zirve, romanda yaratıcı, gazetecilikte merhale. Bir kasabın oğluydu. Çorapçılıkla başladı işe. İflas etti, yazı hayatına atıldı. Zindanı boyladı, hicivleri yüzünden teşhir cezasına çarptırıldı. Ama halkın gözünde de kahramanlaştı. İngiltere'nin ilk romanı sayılan Robinson'u altmışında yazar. Kuru bir roman bu, Avrupa burjuvazisinin gönlüne göre bir roman. Ama aynı şiiriyetsizlik, aynı çırılçıplaklık, aynı sahte realizm, Defoe'nun bütün romanlarında var. "Çağdaşlarından hiçbir yazar, edebiyatın temellerini onun kadar genişletmemiş, o kadar kalabalık bir kitleye okutmamıştır kendini. Ama edebiyatçılar, onu edebiyat dışı sayarlar. Ne Pope ciddiye alır romancımızı, ne Swift. Bu mahkûmiyet kararı, Defoe'nin hicivci olarak davranışından ileri gelir bir parça (çağdaşları onu düşmanlarına ajanlık yapmakla suçlarlar), bir parça da devrin bütün nâşirleri için müşterek bir vasıf olan hümanizm geleneklerine sırt çevirişinden." (Legouis).” s. 308

“**Bâbil Kulesi:** Tevrat'a göre Nuh'un torunları gökyüzüne ulaşmak için böyle bir kule inşâ etmek sevdasına düşmüşler. Ve Yehova onları cezalandırmış. İçinde çeşitli dillerin konuşulduğu yer. Büyük bir karışıklığın hâkim olduğu, kimsenin kimseyi dinlemeden hep bir ağızdan konuştuğu toplantı.” s. 305

“**Yehova:** Kitâb-ı Mukaddes'te Tanrı. Başlangıçta "Yaho" veya "Yahu" şeklinde telâffuz edilir ve "O'dur" mânâsına gelirdi. Bâbil sürgününden beri bu ad ağıza alınmaz oldu. Hahamlar, Kitâb-ı Mukaddes'i okurken bunun yerine Tanrının başka bir adını veya Adonai (Rabbim) kelimesini kullanmağa başladılar.” s. 335

intermezzo ara

adamı böyle intermezzo yaparlar

İnsan, Kitap, Yazar
Ahmet Oktay

Postmodernist Tahayyüle İtirazlar
Ahmet Oktay

Türkiye'de Popüler Kültür
Ahmet Oktay

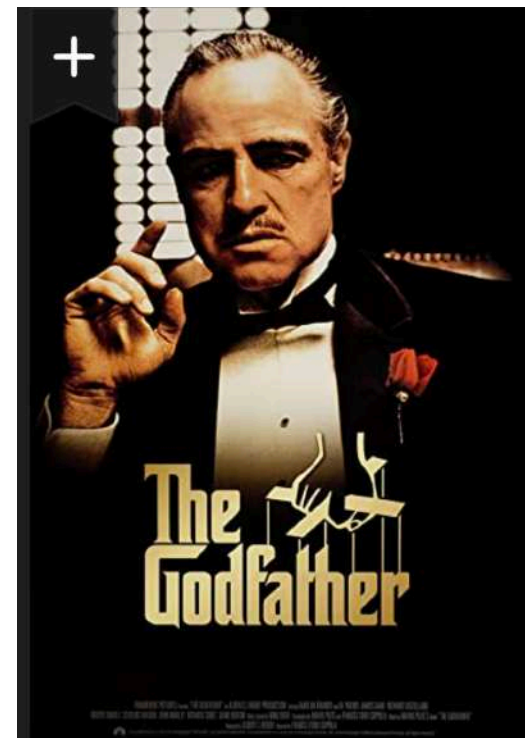
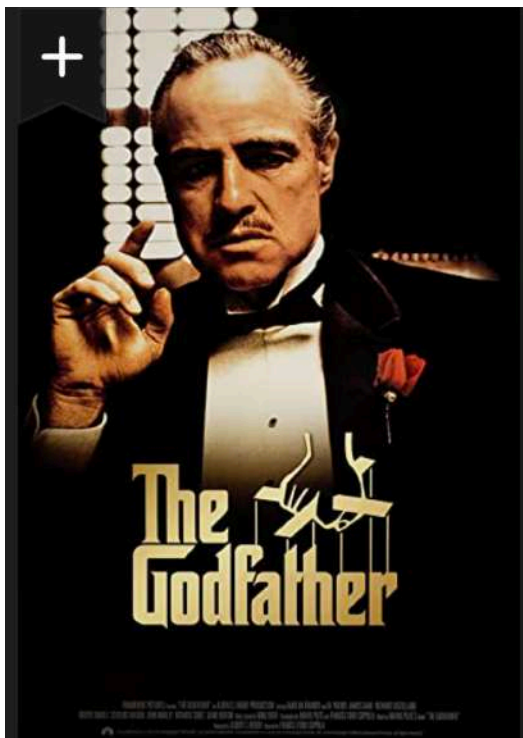
The Creating BRAIN
Nancy C. Andreasen

sanat, film, biz

<https://www.subpng.com/png-3qqcw/>

Baba - intermezzo - Baba

intermezzo : perde arası ya da ara

Italian – detected ↔ English

intermezzo × **interlude**
 in·ter·mèz·zo

General	interlude <i>n.</i>	perde arası
---------	---------------------	-------------

Category	English	Turkish
General	intermezzo <i>n.</i>	perde arası oyunu
Art	intermezzo <i>n.</i>	intermezzo
Music	intermezzo <i>n.</i>	intermezzo

<https://tureng.com>

<https://www.google.com/search?client=opera&q=intermezzo+dicionary&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>

Hayal - Gerçek

1970'ler

Sinemada film seyretmenin özel/güzel olduğu yıllar

Sinema salonundasınız

Baba filmi için geldiniz, kadın-erkek beğeninin ortak olduğu güzel filmlerden

Film müziği çalıyor

<https://www.youtube.com/watch?v=X-jdl9hcCeg>

Film başladı, düğün sahnesi ile herkes büyülenmeye başladı bile

...

Perde arası (intermezzo) (araba lastiği reklamı oynatılıyor)

...

Film bitti

<https://theseventies.berkeley.edu/godfather/2018/06/06/a-family-in-celebration-and-in-transition-the-godfathers-opening-wedding-scene/>

Hayal - Gerçek

Film çıkışında size bir teklifle geliyorlar ve soruyorlar.

Hayal no: 1

Baba filminde rol almak istermisiniz?

Hayal no: 2

Perde arasında oynayan araba lastiği reklamındaki amca/teyze rolünü oynamak istermisiniz?

Baba - intermezzo - Baba

perde arası

ya da

ara

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
[INTERMEZZO]

BİZANS VE İSLAM

Adamı böyle **intermezzo** yaparlar,

ya da **intermezzo** oluruz,

ya da **intermezzo** olarak gösteriliriz.

bunlardan sadece biri mi doğru, yoksa hepsinin de doğruluk payı var mı?

Kitaptaki bu kısım, konu ile ilgili örnek vermek için güzel bir olanak sadece. Bu kitap muhteşem bir kitaptır; ıssız adaya düşseniz alacağınız beş kitaptan biri olur.

Zaten Antal Szerb'in Homeros, Dante, Shakespeare ve Goethe dışında laf sokmadığı kimse yok :)

İçindekiler

Önsöz

YUNANLILAR

1. Destan
2. Lirik Şiir
3. Dram
4. Düzyazı
5. Geç Dönem Yunan Yazını

ROMA YAZINI

1. Cumhuriyet Çağı
2. Altın Çağ
3. Roma'nın Günbatımı

KUTSAL KİTAP VE HİRİSTİYAN ESKİÇAĞ

1. Kutsal Kitap
2. Eski Hıristiyan Yazını

BİZANS VE İSLAM

ORTAÇAĞ

1. Kahramanlık Yazını
2. Kilise Yazını

3. Şövalye Yazını
4. Kentsoylu Yazını (1300-1500)

RÖNESANS

1. İtalyan Rönesansı
2. Kuzey Hümanizmi, Reformasyon
3. XVI. Yüzyılda Fransız Yazını
4. Shakespeare Çağı

BAROK

1. Maniyerizm
2. İspanyol Altın Çağı
3. Fransızların Büyük Yüzyılı
4. Kuzey Baroku

AYDINLANMA

1. İngiliz Klasisizmi
2. Ancien Régime
3. XVIII. Yüzyılda Alman Yazını

ROMANTİZM

1. Erken Romantizm
2. Goethe ve Çağı
3. İngiliz Romantizmi
4. Fransız Romantizmi
5. Daha Küçük Romantik Yazınlar

GERÇEKÇİLİK

1. Fransız Gerçekçiliği
2. İngiliz Gerçekçiliği
3. XIX. Yüzyılda Kuzey Amerika Yazını
4. Alman Gerçekçiliği
5. Yüzyılın Ortasında İspanyol ve İtalyan Yazını
6. Rus Yazınının Büyük Çağı
7. İskandinavlar

YÜZYIL DÖNEMECİ

1. Fransız Yüzyıl Dönemeci
2. İngiliz ve Amerikan Yüzyıl Dönemeci
3. Alman Yüzyıl Dönemeci
4. İspanyol ve İtalyan Yüzyıl Dönemeci

5. İskandinav Yüzyıl Dönemeci 732
6. Leh ve Rus Yüzyıl Dönemeci 746

GÜNÜMÜZ YAZINI

1. Günümüz İngiliz Yazarları 755
2. Alman Yazarları ve Ozanları 760
3. İki Savaş Arasındaki Fransız Yazarları 774
4. Günümüz Amerikan Yazarları 793
5. Günümüz Avrupa Yazını 808
6. Günümüz Rus Yazını 816

İsim Dizini 833

Konu Dizini 847

Alt başlığın bile verilmediği **intermezzo** yaparlar adamı

Benim gavur işi sanatla, edebiyatla, filmle ne işim var:

koca bulmama yardım edecek mi,

skor yapmama yardım edecek mi,

oturduğum yerden, kımıldamaksızın para kazanmama yardım edecek mi,

kolay yoldan iş ve aş verecek mi,

.

.

.

Kısacası edebiyatı, sanatı, felsefeyi, jeolojiyi, geometriyi ... bunların tamamından faydalanan
sinema gibi diğer birçok alanı;
sadece belli bir coğrafi bölgenin, belli bir inanç grubunun, belli bir ideolojinin,
tek bir cinsiyetin, tek bir sınıfın, ...
tekeline bırakırsak;

kendi kültürel, bölgesel, geleneksel kodlarımızla **biz** bu tür ürünler ortaya koyamazsak;
meydan bazılarının tekeline kalır.

Yaşanabilecek, fark edilebilecek, hissedilebilecek güzelliklerden mahrum kalmak bir tarafa;

o edebiyat, o sanat, o film ...

intermezzo olmanın yanında,

gün gelir ayarlı kıvamda bizi manipüle eden eserlere de dönüşür.

intermezzo

perde arası

yada

ara

İnsan, Kitap, Yazar - Ahmet Oktay

“Kuşku yok: Şair dünyanın bütününe açıktır. Genel insanlık adına konuşmadığını bilse bile çeşitli kültürlerden kendi ideolojik söylemine eklemleyebileceği öğeleri aramaktan geri kalmaz. Tanzimat’la birlikte, bütün toplum gibi şair de kendi varlığına yabancı bir kültür evrenine dönmüş, derinlemesine hiçbir öğrenme ve bireşim çabası göstermeksizin o kültürün söylence ve felsefe dünyasında dolanıp durmuştur. Üstelik, bu dolanım sırasında sorunsal olmayı önemsememeye başlamış, Hamit’in karşıtı bir yol izlemeyi seçerek düşünsel boyutunu büyük ölçüde yitirmiştir. Kopma, böylece Cumhuriyet dönemine bile gelinmeden tamamlanmış, **şiirin kendi özgün düşünce kaynaklarıyla, İslam felsefesi ve tasavvufla ilgisi kesilmiştir**. Bu özet yaklaşımı tamamlamak üzere; Cumhuriyet şiiri de sağda ve solda bambaşka kaygılarla hiç kuşkusuz, felsefeyle arasına engeller koymaktan geri kalmamıştır ne yazık ki. Son yıllara kadar süregelen bu kendi kendini engellemenin sonuçlarını irdelemenin, bu yazının amacının ve oylumunun dışında kaldığını söylemek bile fazla.” ss. 17-18

Hamit: Abdülhak Hamit

Postmodernist Tahayyüle İtirazlar - Ahmet Oktay

“Stuart Hall'un "küresel kitle kültürü" olarak nitelediği günümüz kültürünün başat özelliği, Hall'un sözleriyle "tüm dillerde anında konuşan görüntünün egemenliğinde olmasıdır. **Kültür**, "popüler hayatın, eğlencenin ve dinlenmenin yeniden inşasına doğrudan katılan **görsel ve grafik sanatların her türlü müdahalesinin egemenliğindedir**" (vurgulama benim). Kültürün küreselleşme süreçleri, küreselleşme süreçlerinin de yeni emperyalizmin ya da postkolonyalizmin dünya ölçeğindeki oluşumlarıyla ilişkisi vardır. **Medyada, edebiyatta, görsel sanatlarda (resim, sinema, tiyatro) geliştirilen söylemleri açıklama ve anlama yeteneğini gösteremediğimiz takdirde, disipline edilmekten, uyumlandırılmaktan, dahası **razı olmaktan kurtulamayacağımız açıktır.****” s. 8

Postmodernist Tahayyüle İtirazlar - Ahmet Oktay

“Sol kanat içindeki savrulmaların, hiç kuşkusuz 12 Eylül rejiminden kaynaklanan psikolojik nedenlerle (korku, umutsuzluk, yenilmişlik duygusu) ilgisi var. Ama iletişim devrimi kavramı çerçevesinde ele alınması gereken düşünsel/kültürel nedenleri de var. Bu devrimin fetişleştirilmesi, post-kolonyalizmin entelektüel tatmin veren bir sonucu değil mi acaba? **Küreselleşme bir paylaşım ve eşitleme anlamına mı geliyor, bağlanma anlamına mı?** Günümüzün çoğu tabu yıkıcılarının Tanzimat züppelerini anımsattığı söylenebilir bu noktada. Medyayı izlemek hüznlendiriyor çünkü insanı. **Olaylarla, yaşanan gerçekle her türlü eleştirel uzaklığın yok edilmesi, dahası siyasal/felsefi eleştirinin parodileşmiş bir monologa dönüştürülmesi, toplumsal muhalefeti atıllaştırıyor ve düzeni garantiye alıyor.** Artık "in" ve "out" sözcükleri ile konuşuyor dördüncü kuvvet olan basın. Fransa'da İngilizceye karşı verilen savaşım anımsandığında, Türkiye'de dile yapılan tecavüzlerin hoşgörülmesi, kebabçı dükkanına Dallas adının verilmesi, içselleşen sömürgecilik-sonrasının bir göstergesini oluşturmuyor mu? Tarihin ve coğrafyanın oryantalistik biçimde turistikleştirilmesi, böylesi bir yoruma açık değil mi? Kuşku yok, Türkiye işgal döneminde bile kavramın saf anlamında kolonileşmedi. Ama, ideolojik düzlemde insanlarımızın, özellikle **okur-yazarlarımızın Batı'ya karşı son derece korunaksız olduğu** söylenebilir.” s. 45

Postmodernist Tahayyüle İtirazlar - Ahmet Oktay

“Lukacs, Roman Kuramı adlı kitabını sonunda Fichte'nin romanı "suçluluk çağının biçimi, (Çev. S. Ümran, s. 150, Say Yayınları, 1985) olarak nitelediğini belirtir ve "büyük epik"in "tarihsel anın dünyasına bağlı bir biçim" olduğunu söyler. Burada, Balzac ve Flaubert, Dostoyevski ve Tolstoy, ilk anda akla gelen adlar elbet. Hepsi de **son kertede etik kaygıya sahip yazarlardır**. Yaşadıkları modern zamanların eleştiricileridirler. Lukacs, aynı kitabında "roman, Tanrı'nın bırakıp gittiği dünyanın bir destanıdır, roman kahramanlarının psikolojisi **cinlere özgüdür**"(s. 86) diye vurgular.” s. 62

“Türkiye'yi televizyonlardan izlemek bile, Lukacs'ın sözünü ettiği "**cinlere özgü**" psikolojiler karşısında şaşkınlığa uğramaya yeter. Yazar, **cinleri kovamasa bile anlatabilir.**” s. 63

Türkiye’de Popüler Kültür - Ahmet Oktay

“Dolayısıyla, popüler kültürü küçümsenmeyecek ölçüde kitleselleştiren bu dergilerin kültürel/entelektüel üretim düzeyinde bir bağımlılık yansıttığını öne sürmek mümkün görünüyor. Bu noktada Evelina Dagnino'nun ikili yabancılaşma kavramının belli bir noktaya kadar kullanılabileceğini düşünüyorum. Sorunu, özellikle Latin Amerika ülkeleri bağlamında ele alan Dagnino, kültürel ve entelektüel üretimin, birinci olarak "uluslararası kapitalist sisteme bütünleşmenin ürünü olması nedeniyle ve dünyayı, tanım gereği, kapitalisttir diye düşündürmeye" alıştırmayla, ikinci olarak da "egemen ideolojinin bağımlı ülkelere dayatılmak üzere dışarda, sistemin güç merkezlerinde belirlenmesi" dolayısıyla çifte yabancılaşmaya yol açtığını öne sürmektedir.⁽³⁹⁾ Bu tür dergilerin yaydığı tüketim ideolojisinin, "halkın gelir düzeyi düşük olan çoğunluğu için **ulaşılması güç beklentiler yaratarak 'bağımlılığı' pekiştirdiğini**" Rita O'Brien'nin bir sav olarak öne sürdüğünü de anımsatıyor Ingrid Sarti.⁽⁴⁰⁾” s. 104

“Kapitalizmi aklayan ve tüketim ideolojisini yayan bu dergiler, açık bir seçkincilik (elitizm) yansıtılmalarının yanı sıra **felsefi spekülasyonlar, aforizmalar, özdeyişler ve paradokslarla örülü bir söylem geliştirmektedirler**. Örneğin Adam'ın Ağustos 1990 tarihli sayısının başyazısında şunları okuyoruz: "ilkemiz, 'her şeyiyle (kişiliği, mesleği, görevi, görüşleri, ilişkileri, toplumdaki/dünyadaki konumu vb.) sahici ve başarılı bir ADAM'ın bir fotoğrafını kullanmak'- işin garibi (ve bizim işimize yarayan bir şey), böyle adamların, aynı zamanda 'yakışıklı' da olmaları; değme mankenin vereceğinden daha iyi 'görüntü' vermeleri. (Belki, başarı ve bunun verdiği kendinden eminlik; kendinden hoşnutluk duygusu, aynı zamanda 'güzellik' katıyor kişinin yüzüne -ya da, belki, tersine, zaten 'güzel' dolayısıyla kendi kendisiyle barışık kişiler, aynı zamanda başarılı kişiler oluyorlar... -Belki, ikisi de doğru.” ” ss. 104-105

The Creating BRAIN - Nancy C. Andreasen

“A second component of creativity is utility, very broadly defined. For example, it is possible to conceive of something novel—such as a car without wheels—that has no creative value at all. The concept of utility must be broadly defined, however, because **creativity in the arts is not always obviously useful**. Its utility resides primarily in its ability to **evoke resonant emotions in others**, to inspire, or to create a sense of awe at what the human mind/brain can achieve. ” s. 17

Sanat pratikte işe yaramaz gibi görünmekle birlikte, bizi diğer canlılardan ayıran güzel şeylerden biridir. Yukarıdaki alıntıdan da yorumlayabileceğimiz gibi bizde hoş çağrışımlar oluşturabilir.

Mesleğimizden, cinsiyetimizden, yaşımızdan vs. bağımsız olarak;

yaşanabilecek, fark edilebilecek, hissedilebilecek güzellikleri daha çok deneyimleyebilir;
yaratıcı şeyler ortaya koyarken ilham alabiliriz.

Intermezzo kelimesinden bahsedince akla Panini adlı İtalyan sandviçi geliyor.

İki ekmek dilimi arasına tek yada daha fazla malzeme koyularak yapılan, sıcak yenen **sandviç**.

<http://clipart-library.com/clipart/1771514.htm>

<https://mutfaksirlari.com/panini-sandvic-ekmegi.html>

menemenazdacorba hakkında

Bizden olan, bu coğrafyaya özgü olan menemen ve çorba kelimeleri ile oluşturulan

menemenazdacorba

hesabı, 'garson bey menemen az da çorba lütfen' diye seslenene, küçük bir kafa hareketiyle buna cevap veren garsona; yani hepimize tanıdık gelecekti. Hayata ve insana dair her şeyin de bize, hepimize, tanıdık geleceği gibi. Aynı zamanda bu iki kelime içeriklerin basit bir dille hazırlanmaya çalışıldığına ve kimi zaman farklı disiplinlerin birbirine karıştığını da vurgulayan **sloganı** oluşturan kelimelerdi.

Her şey yapay zekaya veri olmak için miydi? İnsan olmanın tadını çıkaracak vaktimiz varken;

menemen kadar basit, **çorba** kadar karışık

"bizler, yaptıklarımız ..."

Sizi neden kandırmak istiyorum?

Her ne kadar 'insanlık bugüne kadar ne yaptı?' sorusuna verilebilecek cevabı biraz göstermeye çalışacaksam da; aslında özellikle siz gençleri **kitap okumaya teşvik etmek için** kandırmak istiyorum.

- ▶ Kabul etmek gerekir ki, herkes önceki dönemlere nazaran çok daha fazla şey biliyor. Bunun iyi bir şey olup olmadığından kimi zaman kuşkuya da düşebiliriz. Yine de, anlama gayreti hepimiz için vazgeçilmez. Geçmişte benim deneyimlediğim gibi, kitap okumak ya da okumayı sürdürmek ile ilgili sizler de biraz sıkıntı yaşıyor olabilirsiniz; belki de buradaki içeriklerin neden olacağı bir etki sizin bu konuda yaşadığınız probleme çözüm bulmanızda yardımcı olabilir.
- ▶ Burada karşılaştıklarınızdan merak edip bir kitaba bakabilirsiniz; o kitaptan kendi yolunuzu bulabilir, seveceğiniz konuları keşfedebilir ve kitap listelerinizi oluşturabilirsiniz.
- ▶ Konuların uzmanı olmadığımndan olağanüstü şeyler olmayacak, yine de **tek bir kitaptan çarpıcı yerleri vurgulayan** ya da **farklı disiplinler arasındaki ilişkileri/geçişleri biraz da olsa fark ettirebilen içerikler** olacak. Konuyla ilgili merak oluştuğunda, diğer kitapları, yazarları ve konunun uzmanlarını araştırmak size düşüyor.
- ▶ İçerikler bazılarınıza güzel, bazılarınıza fazla sıradan ve basit, belki de çok karışık/saçma gelebilir. Böyle bir spektrumun (~derecelendirilmiş sıralama) olması çok doğal, çoğumuzda bu spektrumun zamanla kayması-ötelenmesi de çok doğal.

Sözün kısası, aforizmalar şeklinde sosyal medyadan öğrenip-okumanın yanı sıra; buralarda okuduklarınızın **asıl** bulunduğu yerlere, yani **kitaplara** bakmanız, menemenazdacorba'nın yapmaya çalışacağı şey olacak.